

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SPOLEČNÁ ARMÁDA EVROPSKÉ UNIE

Autor práce: Milan Haleš

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HALEŠ, M. *Společná armáda Evropské unie : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 73 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: armáda, bezpečnost, bezpečnostní složky, Evropská unie, zahraniční politika

Tématem této bakalářské práce je společná armáda Evropské unie. Cílem bakalářské práce je celková analýza problematiky týkající se možnosti vytvoření společné evropské armády. Vedlejším cílem bakalářské práce je analyzovat současnou spolupráci členských států EU v oblasti bezpečnostní politiky se zaměřením na NATO.

V práci je pozornost zaměřená na vznik a budování společné armády EU. V analytické části jsou zmíněny kroky vedoucí k formování společné armády EU a další informace s tímto související. Dále zde jsou uvedeny procesy na úrovni EU. V této bakalářské práci lze také nalézt teritoriální vymezení bezpečnostní politiky EU, způsoby zásahu policie dle opatření na úrovni EU a institucionální složení EU. Praktická část práce se zaměřila na analýzu současné vojenské spolupráce států EU v oblasti bezpečnostní politiky se zaměřením na NATO. V této části jsou popsána témata společné zahraniční a bezpečnostní politiky, evropské bojové skupiny, otázka připravenosti EU na vznik společné armády, a blíže jsou též rozebrány možnosti a rizika společné armády EU. V praktické části je také obsažena SWOT analýza společné evropské armády.

ABSTRACT

HALEŠ, M. *Common Military of the European Union : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 73 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: Army, European Union, Foreign Policy, Security, Security Forces

The theme of this bachelor thesis is a common EU army. The aim of the thesis is an overall analysis of the issues surrounding the possibility of creating the common European army. The secondary aim of the thesis is to analyse the current cooperation of EU member states in the field of security policy, focusing on NATO.

The focus of the thesis lies in formation and building of the common EU army. The analytical part contains the steps that should lead to development of the common EU army and also other related information. Subsequently processes at the level of the EU are presented. The bachelor thesis also deals with territorial definition of the EU security policy, methods of police intervention according to EU measures and the EU institutional set-up. The practical part of the thesis is focused on the analysis of current military cooperation between EU countries in the field of the security policy with the concern on NATO. Themes as common foreign and security policy, European Battle Groups and issue of the readiness of the EU states to create the common army are discussed as well as possibilities and risks of the common EU army are analysed in detail. The practical part also contains SWOT analysis of the common EU army.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	10
2 VZNIK A BUDOVÁNÍ SPOLEČNÉ ARMÁDY EU.....	11
2.1 Prvotní kroky vedoucí k formování společné armády EU	11
2.2 Společná bezpečnostní a obranná politika.....	16
2.3 Historie společné bezpečnostní a obranné politiky	17
2.4 Zvláštní rysy společné bezpečnostní a obranné politiky	19
2.5 Společná bezpečnostní a obranná politika v roce 2015.....	20
3 PROCESY NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE	25
3.1 Teritoriální vymezení bezpečnostní politiky EU.....	25
3.2 Způsoby zásahu policie dle opatření na úrovni EU.....	27
3.3 Institucionální složení EU s důrazem na oblast bezpečnosti EU	28
4 ANALÝZA SOUČASNÉ VOJENSKÉ SPOLUPRÁCE STÁTŮ EU V OBLASTI BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY	34
4.1 Názory politiků a odborníků na možnost vybudování evropské armády v nedávném období	34
4.2 Společná praxe Společné bezpečnostní a zahraniční politiky	38
4.3 Evropské bojové skupiny	41
4.4 SWOT analýza společné armády EU	42
4.5 Spojený expediční sbor.....	52
5 MOŽNOSTI VZNIKU SPOLEČNÉ ARMÁDY.....	54
5.1 Přípravenost EU pro vznik společné armády	54
5.2 Diskuse motivů a rizik společné armády EU	58
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	64
SEZNAM ZKRATEK.....	72

SEZNAM TABULEK.....	73
SEZNAM GRAFŮ.....	73

ÚVOD

Tématem této práce je společná armáda Evropské unie. Jedná se o téma, které zatím není příliš detailně zmapováno.

Toto téma si autor vybral hned z několika důvodů. Prvním je bezpochyby skutečnost, že se o armádu a problematiku bezpečnosti zajímá. Dalším důvodem je přesvědčení autora, že se toto téma stane kvůli současné bezpečnostní krizi v Evropě více diskutovaným a více aktuálním. Evropa čelí uprchlické krizi a Ruská federace touží získat zpět svůj ztracený respekt. Velká Británie navíc v referendu rozhodla o svém vystoupení z Evropské unie (tzv. „Brexitu“). Ačkoliv zatím nejsou známy úplně přesné kroky Brexitu, ani úplné legislativní nástroje, které by jej měly upravit, přesto by vystoupení Velké Británie mohlo pro EU znamenat značné problémy (ekonomické, politické, bezpečnostní). V současné době (únor 2017) probíhají jednání o návrhu zákona, který umožní vládě premiérky Mayové aktivaci čl. 50 Lisabonské smlouvy, který uvádí, že každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z EU vystoupit, tento svůj záměr musí oznámit Evropské radě, sjednat dohodu o podmínkách vystoupení s přihlédnutím k budoucím vztahům s EU, a to v souladu s čl. 218, odst. 3.¹

Premiérka Mayová vyzvala členy Sněmovny lordů k respektu k vůli voličů. Evropským partnerům přislíbila zrušení členství v EU do konce března 2017. Někteří členové Sněmovny lordů chtějí právní záruky pro občany EU pracující a žijící ve Velké Británii a požadují, aby parlament měl možnost zkoumat průběžně proces vyjednávání vlády s EU.² Brexit dolehne téměř na všechny země EU, týká se všech odvětví, jako např. exportu, zaměstnávání ve Velké Británii a postihne také NATO. Konečné důsledky tzv. tvrdého brexitu budou známy nejspíše za dva roky.³ Na Brexit reagují jednotlivé země EU různě. Kritika se týká skutečnosti, že Britové „pálí mosty“, nebrání se však novým dohodám. Velká Británie je připravena ke krokům, které ochrání její ekonomiku i bezpečnost, je možné, že se odvrátí od evropského trhu a bude hledat obchodní kontakty jinde. Velká Británie má zájem získat zpět kontrolu nad svými zákony, nad migrací, ale

---

¹ MACEK, L. *Vystoupení z EU* [online]. 2008 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://lisabonskasmlouva.webnode.cz/vystoupeni-z-eu2/>>.

² *Sněmovna lordů začala projednávat zákon o brexitu* [online]. Praha : ČTK, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/snemovna-lordu-zacala-projednavat-navrh-zakona-o-brexitu-mayova-prosi-o-rychlost-gim-/zpravy-svet.aspx?c=A170220_204834_in_zahranici_ele>.

³ *Sněmovna lordů začala projednávat zákon o brexitu* [online]. Praha : ČTK, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/snemovna-lordu-zacala-projednavat-navrh-zakona-o-brexitu-mayova-prosi-o-rychlost-gim-/zpravy-svet.aspx?c=A170220_204834_in_zahranici_ele>.

také nad zajištěním bezpečnosti.⁴ Důvěra občanů v EU dlouhodobě klesá, a tak je právě na „evropské vládě“, aby dokázala, že je schopna jednat i v době nějakého konfliktu či krize.

V současné době, která je charakterizována zhoršením bezpečnostní situace ve světě i v Evropě samotné, se začínají objevovat názory, které volají po jednotné evropské armádě. Proti těmto názorům se formuje tábor odpůrců, který tvrdí, že vytvoření společné armády EU není ani reálné, ani nezbytné. Od ekonomické krize mají evropské země problém své ozbrojené síly financovat. Finance, které by mohly být využity k obranným účelům, používají evropské státy spíše na různé sociální a rozvojové programy. To by mohlo v budoucnosti znamenat zásadní problém. Bylo by založení společné evropské armády dobrým krokem? Stala by se tak EU silnějším hráčem na poli bezpečnostní politiky? Velkou chybou EU je bezpochyby málo střežená schengenská hranice a účinným nástroje by v tomto případě mohl být vznik nového společného evropského výkonného orgánu na bázi policie či armády.

Celá Evropa se ve 2. polovině 20. století začala integrovat a po rozpadu východního bloku zde vznikl sjednocený prostor s více než 500 miliony obyvatel. Otázkou ale zůstává, zda je tato celkem nová Evropa připravena na tak významný a složitý krok, jakým je vytvoření společné evropské armády a zásadní revize bezpečnostní politiky EU. Zajisté by společná armáda EU mohla vyřešit mnoho problémů, se kterými se Evropa v současnosti začíná potýkat, avšak na druhou stranu ani ona sama by jistě nebyla všemocná. Bylo by nutné počítat s celou řadou změn, které by se do určité míry dotkly také běžných občanů.

---

⁴ *Pustí se Británie do obchodní války?* [online]. Praha : ČTK, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/pusti-se-britanie-do-obchodni-valky-s-eu-mayova-podle-medii-vyzve-k-tvrdemu-brexitu-ge0-/zpravy-svet.aspx?c=A170115_200943_ln_zahranici_ele>.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je souhrnná analýza problematiky týkající se možnosti vytvoření společné evropské armády. Jako vedlejší cíl si tato bakalářská práce klade záměr analyzovat současnou spolupráci členských států EU v oblasti bezpečnostní politiky se zaměřením na NATO.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a sice část teoretickou a část praktickou. První kapitola se zaměřuje na cíl a metodiku bakalářské práce. Kapitola druhá se zaměřuje na vznik a budování společné armády Evropské unie a Společné bezpečnostní a obranné politiky EU. V rámci dané kapitoly jsou přiblíženy prvotní kroky, které vedly k formování společné armády EU a také uvedena definice výše zmíněné společné politiky. Následující kapitola třetí vymezuje procesy probíhající v pojednávané oblasti na úrovni Evropské unie. Pozornost je věnována teritoriálnímu vymezení bezpečnosti politiky EU, způsobům zásahu policie podle opatření na úrovni Evropské unie a evropským institucím s důrazem na armádu a policii, kde autor podrobně popisuje institucionální strukturu EU. Současnou vojenskou spolupráci Evropské unie v oblasti bezpečnostní politiky se zaměřením na NATO shrnuje kapitola čtvrtá, kde se konkrétněji rozebírá Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU a objevují se zde i informace týkající se evropských bojových skupin. V této kapitole je provedena i SWOT analýza společné armády EU. Poslední pátá kapitola blíže specifikuje možnosti vzniku společné armády, připravenost EU pro její vznik a nastiňuje také rizika spojená s danou armádou.

Co se týče použitých metod, je v rámci této práce uplatněna zejména deskriptivní analýza, která je aplikována v teoretické části práce. Jedná se o popis a rozbor zkoumaných jevů a informací. Součástí této práce je také kvalitativní obsahová analýza spočívající v detailním rozboru některých dokumentů, jako například zákonů nebo směrnic.

V souladu s metodologickou literaturou je tato obsahová analýza uplatněna jako komplexní nástroj. Každý dokument představuje sdělení a toto sdělení je tvořeno určitými atributy. Je zde například komunikátor, příjemce, komunikační záměry apod. Dokument tyto atributy většinou obsahuje, a proto se všechny mohou stát předmětem kvalitativní obsahové analýzy.⁵

---

⁵ REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha : Grada, 2009. s. 127-128. ISBN 978-80-247-3006-6.

2 VZNIK A BUDOVÁNÍ SPOLEČNÉ ARMÁDY EU

V rámci této části je pozornost zaměřena na vznik a budování společné armády EU. Jsou zde informace týkající se prvotních pohnutek vedoucích ke vzniku společné armády EU, dále role armády a police a další informace.

2.1 Prvotní kroky vedoucí k formování společné armády EU

Počátky evropské spolupráce ve vojenské oblasti můžeme hledat v období po druhé světové válce, kdy Evropa čelila opětovnému zhoršení bezpečnostní situace kvůli narůstajícímu vlivu Sovětského svazu a jím vytvářeného bloku komunistických států. Celoevropské pojetí vojenské spolupráce formuloval britský premiér Winston Churchill⁶ na shromáždění Rady Evropy v srpnu 1950, na kterém podpořil opětné vyzbrojení Německa a vyslovil se ve prospěch utvoření obranného modelu proti komunistickému ohrožení. Vyjádřil požadavek na ustavení společné evropské armády pod jednotným velením.

Jiný příklad můžeme najít v březnu 1951, kdy vláda Francie organizovala v Paříži mezinárodní konferenci s tématem vytvoření evropské armády. Konference úzce souvisela s myšlenkou vytvoření Evropského obranného společenství (Communauté européenne de défense, CED). Jednalo se v tomto případě o projekt nadnárodní organizace, jenž byl motivován výzvou USA ke znovuvyzbrojení Německa, ale který nebyl nakonec uskutečněn. Jeho vznik se datuje k roku 1950 a to na základě Plévenova plánu, jenž navrhl řešit problém německého příspěvku k obraně západní Evropy prostřednictvím vytvoření evropské armády, která měla být složena z národních kontingentů a již měl řídit evropský ministr obrany a jednotný generální štáb.⁷ V roce 1952 smlouvu o Evropském obranném společenství podepsalo Německo, Lucembursko, Nizozemí, Belgie, Itálie a Francie. Na Evropské obranné společenství byla vázána účinnost bonnských smluv „o ukončení okupačního statutu v Německu a obnovení jeho suverenity.“⁸ Francie ale v roce 1954 smlouvu o EOS neratifikovala a otázka včlenění

---

⁶ CHURCHILL, W. *Address given by Winston Churchill to the Council of Europe* [online]. Strasbourg : CVCE, 2013 [cit. 2016-012-26]. Dostupné z WWW: <http://www.cvce.eu/content/publication/1997/10/13/ed9e513b-af3b-47a0-b03c-8335a7aa237d/publishable_en.pdf>.

⁷ *Evropské obranné společenství* [online]. 2016 [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <<https://leporelo.info/evropske-obranne-spolecenstvi>>.

⁸ *Evropské obranné společenství* [online]. 2016 [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <<https://leporelo.info/evropske-obranne-spolecenstvi>>.

Německa do rámce obrany Západní Evropy, jakož i ukončení okupace Německa byly řešeny pařížskými dohodami o Západoevropské unii v roce 1954.⁹

Itálie se v daném směru také snažila aktivně předkládat různé vize společného řešení obrany, například prostřednictvím Altiera Spinneliho a dalších. Spinneli patří k velkým propagátorům sjednocené Evropy. Naposled se k tomu vyjádřil ministr zahraničí Franco Frantini¹⁰, jenž udělal v listopadu roku 2009 rozhovor pro britský deník The Times, ve kterém se snažil prosazovat vybudování jednotné armády se záměrem upevnit pozici Evropské unie ve světě. Dle Frantiniho mínění je vytvoření evropské armády po schválení Lisabonské smlouvy naprosto logickým krokem.

Také v současnosti hodně probíraná Angela Merkel se k tématu vyjádřila¹¹ na oslavách 50. výročí vzniku EU v Berlíně v roce 2007. V této době uvedla, že příkladem pro budování uvedených vojenských sil budou minimálně společné námořní síly, jež mají být vůbec prvním krokem ve směru k vybudování společné evropské armády. Prohlásila, že tento projekt může být podle jejího názoru v nejbližších desetiletích reálný. Dřívější komisař pro průmysl a podnikání – Günter Verheugen – poté uvedl, že se ovšem Evropská unie nemůže stát globálním hráčem bez toho, aby neměla společnou armádu.¹²

Za jednu z posledních iniciativ uskutečněných v daném směru lze považovat přijetí komuniké pěti důležitých členských zemí Evropské unie, jež pochází z prosince roku 2012. Těmito státy byly Německo, Polsko, Francie, Itálie a Španělsko. Apelují, aby došlo k posílení řízení civilně-vojenské způsobilosti a v rámci Evropské unie k vybudování nové vojenské struktury se záměrem připravovat a uskutečňovat zahraniční operace a mise. Návrhem signatářů je závazné sjednocení peněžních prostředků, jež budou využity k vytvoření společných podpůrných a obranných systémů, které umožňují účinné užití vojenské síly. Přitom je zdůrazňováno, že projekt je otevřen i pro ostatní členské země Evropské unie. Jedná se tedy o projekt, jenž se zakládá na zásadě dobrovolnosti.

---

⁹ *Evropské obranné společenství* [online]. 2016 [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <<https://leporelo.info/evropske-obranne-spolecenstvi>>.

¹⁰ OWEN, R. *Interview detail* [online]. Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, 2009, 15.11.2009 [cit. 2016-12-25]. Dostupné z WWW: <http://www.esteri.it/mae/en/sala_stampa/archivionotizie/interviste/2009/11/20091116_postlisbonatimesonline.html>.

¹¹ *German Chancellor Favours Creation of European Army* [online]. Deutsche Welle, 2007, 23.03.2007 [cit. 2016-12-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.dw.com/en/german-chancellor-favors-creation-of-european-army/a-2415318>>.

¹² KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

Radoslaw Sikorsky zastávající v letech 2007 – 2014 post polského ministra zahraničních věcí, se zařadil k významným širitelům těchto snah. V roce 2013 hovořil¹³ o tom, že pokud se má EU stát velmocí, je potřeba, aby měla k dispozici prostředky, pomocí nichž svůj vliv mimo území EU prosadí, přičemž Polsko dané úsilí ze všech sil podporuje.

Evropská unie má mimo těchto politických aktivit vlastní historii také z aspektu praktické výstavby společné vojenské moci. Německo a Francie počátkem 90. let 20. století daly popud ke vzniku Eurocorpsu. Jedná se o mnohonárodní armádní sbor. Očekávání, že se dotyčné seskupení stane základem následně vybudovaných sil Evropské unie, se však nakonec ukázala nereálnými, jelikož tehdejší vedení Nizozemska a Velké Británie neprojevila o tento armádní celek větší zájem. Těžké jednotky tankových a obrněných divízií se ukázaly jako další problém, neboť se jen velice obtížně daly použít mimo teritorium členských zemí Evropské unie, a to zejména z pohledu vyžadované mobility a transferability. Jediným fungujícím prvkem tak de facto zůstal jen Eurocorps, který byl kromě jiného certifikován pro řízení operací Severoatlantické aliance. Navzdory neúspěchu lze Eurocorps využít jako možný vzor. Evropská unie se snaží novým podmínkám co nejvíce přizpůsobit.

Zejména díky přijetí deklarace Severoatlantické aliance Berlín Plus¹⁴ se Evropská unie stala v daném směru velice aktivní, projevuje stále se zvyšující zájem o zapojení do expedičních vojenských operací, což rovněž činí. Původní projekt vytvoření sil rychlé reakce EU, který předpokládal celkovou sílu 60 000 vojáků, byl nahrazen koncepcí tzv. bojových skupin (EU Battlegroups), což jsou seskupení velikosti praporu (zhruba 1500 vojáků). Tyto bojové skupiny prakticky působí od ledna 2007 a dávají EU možnost rychle zasáhnout (potenciálně kdekoli na světě) v rámci konfliktů o nižší intenzitě.¹⁵

Snaha členských zemí o integraci se projevila také ve snaze o společné zabezpečení bezpečnostních a zahraničně politických zájmů, neboť jejich realizace byla nutná pro příští pokrok v integračním úsilí.

---

¹³ MCELROY, D. *Europe needs its own defence force,' says man tipped to be new EU foreign policy chief* [online]. The Telegraph, 2013, 12. 10. 2013 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/poland/10378072/Europe-needs-its-own-defence-force-says-man-tipped-to-be-new-EU-foreign-policy-chief>>.

¹⁴ *Evropská unie a NATO* [online]. Praha : EU-Media, 2006 [cit. 2016-12-24]. Dostupné z WWW: <<http://euractiv.cz/factsheet/vnitro-a-spravedlnost/evropska-unie-a-nato/>>.

¹⁵ KUBEŠA, M. *Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“*. In *Vojenské rozhledy* [online]. 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

Již v roce 1993 byla prostřednictvím Maastrichtské smlouvy zakotvena Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) EU. V roce 1999 je pak vytvořena Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP), jež byla Lisabonskou smlouvou označena za Společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP). Současně Lisabonská smlouva zformulovala zásadu kolektivní sebeobranu, která zní takto: „*Pokud se členský stát stane na svém území cílem ozbrojeného napadení, poskytnou mu ostatní členské státy pomoc a podporu všemi prostředky, které jsou v jejich moci v souladu s článkem 51 Charty OSN.*“¹⁶

Za okamžik zrození Společné bezpečnostní a obranné politiky je pokládáno setkání Evropské rady v Kolíně, jež proběhlo v červnu roku 1999. Během tohoto setkání nejvyšší představitelé států a vlád Evropské unie přijali Prohlášení k posílení Společné evropské bezpečnostní a obranné politiky. Významným mezníkem pro vývoj SBOP se stal vstup Lisabonské smlouvy v platnost, neboť dovolil následné zesílení jejího institucionálního rámce a také přinesl nové podstatné prvky, jimiž jsou například klauzule solidarity, koncept trvalé strukturované spolupráce či posílené kooperace. Klíčovým záměrem SBOP je vytvořit kapacity pro vlastní stabilizační operace Evropské unie a vybudovat civilní a vojenské kapacity.¹⁷

Samotný vznik SBOP je vlastně odpovědí na určitou neschopnost evropských zemí, které se neuměly, konkrétně v průběhu 90. let 20. století, vypořádat s problémy, které se objevily v jejich nejbližším okolí. Jednalo se například o etnické násilí, které proběhlo v Kosovu, a po rozpadu Jugoslávie také o válku v Bosně.¹⁸ Evropská unie, a to navzdory zahraničně-politické spolupráci, postrádala nástroje pro jiné než diplomatické zapojení během krizových okolností a členskými zemím nezbývalo nic jiného, než se spoléhat na pomoc Severoatlantické aliance. Zaangažování NATO však nepředstavovalo to nejlepší řešení, jelikož Spojené státy americké se po ukončení studené války chtěly zaměřit na, z jejich hlediska, podstatnější regiony, jimiž byl např. Blízký východ. Po evropských členech NATO poté USA požadovaly významnější spolupráci při zajišťování bezpečnosti v jejich nejbližším okolí.

---

¹⁶ KROUPA, J. *Politologie nejen pro právníky*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 46. ISBN 978-80-7357-943-2.

¹⁷ *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2016 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/vnejsi_vztahy_eu/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_bezpecnostni_a_obranna_politika.html>.

¹⁸ WEISS, T., KOMÍNKOVÁ, M. *Bezpečnostní a obranná politika* [online]. Praha : Vláda ČR, 2015 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/>>.

Zahájení bezpečnostní kooperace pod záštitou Evropské unie se nakonec i přes úsilí o zesílení evropského pilíře uvnitř Severoatlantické aliance projevilo jako to nejlepší řešení. V rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky tak EU od svého vzniku uskutečnila takřka 30 zahraničních civilních a vojenských akcí, mimo své nejbližší okolí také na Středním a Blízkém východě, Indonésii či v subsaharské Africe.

Zcela první bezpečnostní strategie byla schválena v roce 2003 a o pět let později aktualizována.¹⁹ Definuje představy Evropy o její roli ve světové bezpečnosti a také o hrozbách, jimž Evropská unie a její členské země musí vzdorovat.

Vytvořením Evropské bezpečnostní strategie Evropská unie potvrdila, že chce být opravdovou velmocí v rámci svého druhu v ekonomické a bezpečnostní rovině. Tímto přiznala, že se chce podílet co nejaktivněji na chodu mezinárodního systému.²⁰

Je zřejmé, že myšlenka vytvoření společné armády EU není nová. Strategické zájmy, reálné hrozby a politické cíle členských zemí EU jsou definovány zejména z národního hlediska, a nelze se tedy divit, že v rámci EU přežívají i dnes zastaralé přístupy, rostoucí roztržičnost, nedostatky, nadměrnosti a nedostatečná interoperabilita v některých oblastech, jako je např. průmysl, bankovníctví a další, a to včetně budování obranného štítu EU. V současné době zůstává a zůstane v Evropě Amerika, Rusko je významným světovým hráčem a partnerem NATO i EU, Německo je silným ekonomickým subjektem evropského pilíře NATO. Důležitá je harmonizace nejen zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky členských států EU, ale harmonizace a princip sounáležitosti také v ostatních oblastech, jako je např. bankovníctví, průmysl a další. Významným faktorem pro zřízení společné armády EU by mohlo být zlevnění a zefektivnění systému společné obrany Evropy.²¹

Předpokladem společné armády EU je v tom, že by výběr personálu podléhal přísným kritériím a byl by na vysoké úrovni, evropská armáda by byla jednotně vyzbrojena a vybavena nejmodernější technikou, probíhal by jednotný výcvik a vzdělávání velitelů i ostatních příslušníků, a tím by bylo dosaženo vysokých operačních schopností. Dále by došlo ke zjednodušení a urychlení rozhodovacích procesů, byla by posílena transatlantická vazba zjednodušením komunikace (komunikace USA a dalších

---

¹⁹ *Shaping of a Common Security and Defence Polic.* [online]. Brusel : EEAS, 2016, 8. 7. 2016 [cit. 2016-12-26]. Dostupné z WWW: <https://eeas.europa.eu/topics/common-security-and-defence-policy-csdp/5388/shaping-of-a-common-security-and-defence-policy-_en>.

²⁰ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha : Karolinum, 2011. s. 28. ISBN 978-80-246-1956-9.

²¹ KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

členů NATO spolu s nečleny EU by byla řešena na úrovni EU a nikoliv na úrovni jednotlivých členských zemí EU), nedocházelo by k roztržičnosti mezi unijním a národním velením, podstatně by se zjednodušila také logistická podpora zasazených společných ozbrojených sil EU, byla by také dána pevně odpovědnost operačnímu velitelství EU, snížila by se administrativní zatíženost a náročnost velitelské struktury národních armád při vyčleňování a nepodřizování vyčleňovaných kontingentů. Za stěžejní při zřízení společné armády EU lze tedy považovat myšlenku opuštění principu národní odpovědnosti a přenesení této odpovědnosti na unijní úroveň. Národní armády by však existovaly nadále zejména s cílem plnění úkolů na území vlastního státu. Není proto nutné se obávat, že by jednotlivé členské státy EU ztratily svou suverenitu. Vytvoření společné armády EU se netýká jen vojenské oblasti, ale také oblasti ekonomické a politické.²²

2.2 Společná bezpečnostní a obranná politika

Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP) představuje součást Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) EU a její součástí jsou vojenské operace a také civilní mise Unie.²³ Poněvadž v rámci civilního a vojenského krizového managementu je nutné řešit otázky specifického charakteru, byla pro tyto účely vytvořena řada specifických institucí. Politický a bezpečnostní výbor (Comité politique et de sécurité, COPS) se stal tzv. nervovým uzlem celé Společné bezpečnostní a obranné politiky. Tento výbor je přípravným orgánem pro Radu pro vnější vztahy a jeho zasedání probíhají na úrovni velvyslanců. Již zmíněná Rada pro vnější vztahy, mezi jejíž členy patří ministři zahraničí členských zemí, představuje pro rozhodování klíčové fórum. Jelikož se ministři zahraničí setkávají pouze jednou měsíčně, což je z hlediska operativního rozhodování nedostačující, přijímá každodenní rozhodnutí Politický a bezpečnostní výbor. Ten se schází většinou dvakrát týdně, pokud to situace vyžaduje, pak i častěji.

Jak již bylo řečeno, tak členy COPS jsou velvyslanci, tedy civilní diplomaté, kteří v krizovém řízení většinou postrádají odbornost. To byl důvod pro vznik dvou specializovaných výborů. Prvním z nich je vojenský výbor Evropské unie (EUMC) a

---

²² KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

²³ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

druhý je Výbor pro civilní aspekty řešení krizí (CIVCOM). Vojenský výbor EU je nejvyšším vojenským orgánem, zřízeným v rámci Rady pro vnější vztahy. Jeho členy jsou náčelníci generálních štábů členských zemí, kteří radí Politickému a bezpečnostnímu výboru ve vojenských otázkách, například ve využití vojenské síly v různých operacích. Úkolem Výboru pro civilní aspekty řešení krizí je asistence během civilních operací.

Při naplňování cílů SBOP se EU spoléhá hlavně na prostředky členských zemí. V případě plánování vojenských operací EU používá národní operační centrum členských zemí či plánovací centrum Severoatlantické aliance.²⁴

SBOP je politickým rámcem pro řadu stálých politických a vojenských struktur a také pro operace v zahraničí. V roce 1999 byla uvedená politika začleněna do smluv EU. Následně od roku 2003 se SBOP zakládá na již zmíněné Evropské bezpečnostní strategii. Lisabonskou smlouvou je zajištěna právní jasnost institucionálních aspektů SBOP a tato smlouva také posiluje politickou i rozpočtovou úlohu Evropského parlamentu. SBOP získala za méně než deset let dobré strategické zaměření a operační schopnost. V souvislosti s vývojem v oblasti bezpečnosti a s ohledem na výzvy v prostředí Evropy, ale také se zřetelem na poptávku ze strany členských států včetně občanů po větší roli Evropské unie jako subjektu, který zajišťuje bezpečnost, se již SBOP vyvíjí poměrně pozitivně.²⁵

V případě realizace myšlenky společné armády EU by nešlo zřejmě o jednoduchý proces, i když by společná armáda EU fungovala jako ostatní unijní instituce. Prioritní by byla zřejmě rovina politická. Je zřejmé, že EU má již svou historii i z hlediska praktické výstavby společných vojenských sil, Unie má za sebou řadu společných civilních misí i vojenských operací. Úloha EU v oblasti bezpečnosti se neustále zvyšuje.²⁶

2.3 Historie společné bezpečnostní a obranné politiky

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP), která posléze směřovala k vytvoření Společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), může odvozovat svůj vznik od článku J4 Maastrichtské smlouvy, který se ve Smlouvě z Nice změnil na

---

²⁴ WEISS, T., KOMÍNKOVÁ, M. *Bezpečnostní a obranná politika* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/>>.

²⁵ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

²⁶ KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013, č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

článek J7. Tím došlo k vytvoření 2. pilíře EU, jehož součástí byla od roku 1999 i Společná bezpečnostní a obranná politika. Lisabonská smlouva poté zavedla pozici Vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a také zrušila pilířovou strukturu EU.

V roce 1999 vstoupila v platnost Amsterodamská smlouva, jež přijala řadu opatření, které učinily první konkrétní kroky k formulaci Evropské bezpečnostní a obranné politiky EU.²⁷ Pro samotný vznik této politiky byly důležité rozmanité akty, mezi které patřila deklarace z Kolína nad Rýnem v roce 1999, která již predikuje, že má být přijato rozhodnutí o dané politice²⁸. V deklaraci bylo rovněž zachyceno plánované ukončení činnosti Západoevropské unie se současným přenesením jejích funkcí na Evropskou unii. Díky tomu pak mohla náležitě plnit cíle, tedy Petersbergské úkoly.²⁹

Následné jednání, týkající se EBOP, bylo uskutečněno v Helsinkách téhož roku, kde byla přijata řada dalších rozhodnutí. Mezi tato rozhodnutí patřilo i to, že členské státy Unie mají spolupracovat a k roku 2003 musejí nasadit a udržet 50-60 tisíc osob, které budou schopny plnit Petersbergské úkoly.³⁰

Od roku 2000 pak začaly fungovat instituce v rámci EBOP, kam patřil Politicko-bezpečnostní výbor, Vojenský výbor a také Vojenský štáb a dále Výbor pro civilní aspekty řešení krizí.³¹

Myšlenka vytvoření společné obrany sahá až k vizi USA, T. G. Masaryka a poté také Winstona Churchilla. Připomenout lze rok 1951, kdy NATO nemělo vytvořenou strategickou koncepci, a kdy vláda Francie organizovala v Paříži mezinárodní konferenci o vytvoření společné evropské armády. Tuto myšlenku připomněla na oslavách 50. výročí vzniku EU v Berlíně Angela Merkelová. Jako příklad budování společných vojenských sil uvedla alespoň společné námořní síly. Podporu společné armádě EU vyslovila také Itálie. V prosinci 2012 bylo přijato komuniké Německa, Itálie, Francie, Španělska a Polska, které vybízely k posílení řízení civilně – vojenských schopností a k vytvoření nové vojenské struktury v rámci EU, jejímž cílem by bylo plánování a realizace

---

²⁷ PELTRÁM, A., et al. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha : Grada, 2009. s. 97. ISBN 978-80-247-2849-0.

²⁸ *Conclusions of the Presidency* [online]. Brusel : Evropský parlament, 1999 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/summits/kol1_en.htm>.

²⁹ PELTRÁM, A., et al. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha : Grada, 2009. s. 108. ISBN 978-80-247-2849-0.

³⁰ HAD, M., PIKNA, B. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001. s. 26. ISBN 80-86345-06-8.

³¹ PELTRÁM, A., et al. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha : Grada, 2009. s. 108. ISBN 978-80-247-2849-0.

vojenských misí a operací v zahraničí. Šlo o otevřený projekt na základě principu dobrovolnosti.³²

Názory na to, zda by společná armáda EU byla na úkor NATO anebo by NATO naopak posílila, se v odborných i politických kruzích liší. Zvláště nyní v období krizí by však společná armáda EU mohla pomoci rychleji reagovat na krizové události. V začátku by mělo jít spíše o zlepšení práce stávajících struktur na poli obrany a bezpečnosti. Prvním úkolem by podle šéfky unijní diplomacie Federicy Mogheriniové měla být schopnost reagovat na již zmíněné vnější konflikty a krize, dále by to byla spolupráce s partnery při budování jejich obranných a bezpečnostních kapacit a ochrana EU a jejich občanů. EU by měla podle ní mít k dispozici potřebné schopnosti, struktury, nástroje a finanční prostředky. Již delší dobu existuje koncept evropských „battlegroups“, tj. bojových uskupení. Tyto skupiny by podle Mogheriniové mohly pracovat v krizových oblastech jako předvoj, než dorazí plnoprávná mise OSN.³³

ČR myšlenku společné obrany a bezpečnosti Evropy podporuje. V březnu 2017 se konala Evropská rada, která se zabývala mimo současného hospodářského vývoje v EU a imigrační krizí také otázkou evropské bezpečnosti a obrany. Tomuto jednání předcházela koordinace zástupců Visegrádské skupiny.³⁴

2.4 Zvláštní rysy společné bezpečnostní a obranné politiky

Rozhodnutí, jež se týkají SBOP, jsou přijímány Evropskou radou a Radou Evropské unie podle článku 42 Smlouvy o EU. Tato rozhodnutí jsou dále přijímána jednomyslně, pouze s výjimkou záležitostí, které se týkají Evropské obranné agentury „European Defence Agency“ (dále jen EDA; článek 45 Smlouvy o EU) a také stále strukturované spolupráce „The Permanent Structured Cooperation“ (dále jen PESCO; článek 46 Smlouvy o EU), kde je hlasováno kvalifikovanou většinou. Návrhy dílčích rozhodnutí zpravidla podává velmi vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová, jež také působí v roli místopředsedkyně

---

³² KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

³³ *EU posílí svoji obranu a bezpečnost* [online]. Praha : ČTK, 2016 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/420674-eu-posili-svoji-obranu-a-bezpecnost.html>>.

³⁴ *Premiér bude v Bruselu jednat o posílení obrany* [online]. OUR MEDIA, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Premier-bude-v-Bruselu-jednat-o-hospodarskych-otazkach-posileni-obrany-a-rozhodovat-o-novem-predsedovi-Evropske-rady-478738>>.

Evropské komise.³⁵ Strategickou rovinu SBOP formuluje Evropská rada, zatímco vliv Evropské komise a Evropského parlamentu je oproti jiným oblastem spíše omezený a Evropský soudní dvůr je úplně vyloučen.

Jak již bylo uvedeno, při hlasování v Radě mají státy jeden hlas a požaduje se jednomyslnost. To však neznamená, že je nutný aktivní souhlas všech, lze se zdržet hlasování a takto neblokovat rozhodnutí. Umožňuje to respektovat státní suverenitu v citlivých záležitostech národní bezpečnosti, které jsou spojeny s ohrožením zdraví a životů občanů členských států. Z toho je zřejmé, že v oblasti SBOP EU nemůže přijímat žádná legislativní opatření. Proto se rozhodnutí Rady vztahují ke konkrétním situacím a jejich platnost není obecná. Ačkoliv jsou rozhodnutí Rady pro členské státy závazná, jsou v zásadě nevyhmatelná a jejich porušení nepodléhají žádné sankci. Spoléhá se v tomto případě pouze na politický tlak. Pokud jsou nezbytné konkrétní kroky, Rada přijme rozhodnutí o společné akci.

2.5 Společná bezpečnostní a obranná politika v roce 2015

Přestože v prvních letech od roku 2009, kdy Lisabonská smlouva vstoupila v platnost, tato politika neprošla žádnými velkými změnami, má značný potenciál se dále rozvíjet také v politické i institucionální oblasti. Mezi její hlavní úspěchy spadající do roku 2014, se řadí sloučení návazných struktur EU pod vedením ESVČ a rovněž definice statusu, provozních předpisů agentury EDA i sídla ze strany Rady, což dále stanovuje čl. 45 odst. 2 Smlouvy o EU. Také byly zmeškány některé příležitosti k dalšímu využití SBOP, jako je zahájení operací, které se buď nezdařilo, což se projevilo v případě Libanonu a Libye, či opozdilo, jako například v Mali. Kvůli tomu nedošlo k nasazení bojových skupin EU a stálé ústředí pro operace EU ještě nebylo vytvořeno. Kontrolu pokroku SBOP a jejich analýzy začal vykonávat Parlament, který vyzval Radu a členské státy ke zvýšení efektivity této aktivity. Evropská rada následně uznala, že je potřebné dát hlavám států a předsedům vlád podnět, přičemž během prosince 2013 přijala v zájmu dalšího pokračování SBOP některé počáteční cíle. Zaměřila se především na tyto oblasti:

1. *„zvýšení účinnosti a dopadu SBOP; posílení rozvoje obranných schopností; a posílení evropského obranného průmyslu.*
2. *pověřila rovněž vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Evropskou komisi, aby provedly hodnocení dopadu změn v globálním*

---

³⁵ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

prostředí EU s cílem podat zprávu o výzvách a příležitostech, které pro Unii vznikají, zejména pokud jde o bezpečnostní vývoj.“³⁶

Zhoršení bezpečnostní situace během roku 2014 a v průběhu první poloviny roku 2015 vrhlo rozdílné světlo na různé dokumenty, které byly v rámci SBOP zpracovány v roce 2015, mezi kterými jsou:³⁷

- *„společná zpráva Komise a místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky o dopadu změn v globálním prostředí a výzvách a příležitostech, jež před Unii vyvstaly: „EU v měnícím se globálním prostředí – více propojený, zpochybňovaný a složitý svět“, dokument připravený pro schůzi Rady pro zahraniční věci 18. května 2015;*
- *společný návrh Komise a místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky pro politiky pomoci v budování kapacit partnerských zemí a regionálních organizací: společné sdělení vysoké představitelky a Komise „Budování kapacity na podporu bezpečnosti a rozvoje – zvyšování schopností partnerů předcházet krizím a zvládat je“ z 28. dubna 2015;*
- *akční plány pro:*
  - *provádění komplexního přístupu EU: společný interní pracovní dokument „Rozvoj komplexního přístupu EU k vnějším konfliktům a krizím – akční plán na rok 2015“ z 10. dubna 2015;*
  - *integraci podpory SBOP do oblasti správy hranic strategie pro oblast Sahelu: 20. dubna 2015 přijala Rada akční plán pro oblast Sahelu 2015–2020 s projekty integrované správy hranic, které umožňují pro civilní mise SBOP v souladu s komplexním přístupem EU.“*

Díky snaze udržet tempo vývoje v uvedených bodech Evropská rada stanovila lhůtu pro posouzení pokroku na červen 2015. Před zasedáním Evropské rady ve dnech 25. – 26. června místopředsedkyně Komise, vysoká představitelka Federica Mogheriniová, která je také ze své funkce vedoucí agentury EDA, představila zprávu týkající se stavu provádění cílů závěrů Rady z prosince 2013 a také prvotní návrhy

---

³⁶ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

³⁷ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

o následném postupu³⁸. Z uvedeného poté vycházely závěry Rady týkající se zahraniční věci ze dne 18. května 2015, které Evropská rada potvrdila a převzala k realizaci dne 25. – 26. června 2015.

Vysoká představitelka měla za úkol navrhnout „globální strategii EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku“³⁹, jež byla předložena Evropské radě v červnu 2016, poté Rada potvrdila celkem tři hlavní cíle SBOP uvedené v roce 2013. V rámci závěrů potvrdila Rada nutnost adekvátního financování obrany (výdaje členských států na obranu, dále rozjezd práce na výzkumu souvisejícím se SBOP financovaný z rozpočtu EU), dále potřebu, aby obranná spolupráce vyřešila otázku týkající se kapacit s usnadněním pomocí nástrojů EU, a rovněž užitečnost misí včetně operací SBOP s ohledem na hybridní hrozby, ale také důležitost partnerství s dalšími organizacemi či zeměmi, a to se zřetelem na budování kapacit nebo za účelem předcházení krizím a při jejich řešení.

V rámci širšího pohledu je podle LEGRANDA a KRUISE⁴⁰ možné realizovat za účelem dalšího rozvoje SBOP při rozvíjení souvisejícího institucionálního rámce včetně posílení spolupráce mezi členskými státy i jednotlivými strukturami následující kroky:

- *„strategicky přistupovat k plnému využití potenciálu této politiky, jak stanovuje Lisabonská smlouva a jak vyplývá z chápání toho, kde je akce na úrovni Unie přínosem; v rámci tohoto přístupu by měla bílá kniha o bezpečnosti a obraně popisovat, jak dosáhnout rovnováhy mezi Unií a členskými státy;*
- *zahrnout oblast obrany do politik EU v oblasti výzkumu, inovace, vesmíru a průmyslu, neboť by to přispělo k harmonizaci civilních a vojenských požadavků a k budování kapacit SBOP;*
- *navázat na institucionální rámec Unie, v první řadě upravením agentury EDA tak, aby v plné míře využívala svých misí a úkolů podle ustanovení Smluv EU, což se týká především vymezení politiky schopností a vyzbrojování v rámci SBOP (čl. 42 odst. 3 Smlouvy o EU) a určení postavení dalších evropských agentur a agentur Unie, které působí v oblasti bezpečnosti a obrany;*

---

³⁸ *Outcome of the Council Meeting* [online]. Brusel : Evropská rada, 2015 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2015/05/st08966_en15_pdf/>.

³⁹ *Zahraníční politika, cíle, nástroje a dosažené výsledky* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_6.1.1.pdf>.

⁴⁰ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

- *stanovit stálou strukturovanou spolupráci, včetně podpory EU členskými státy, které poskytují své vojenské schopnosti (jak stanoví článek 46 Smlouvy o EU);*
- *vymezit vztahy mezi jednotlivými součástmi SBOP: politika schopností a vyzbrojování (čl. 42 odst. 3 Smlouvy o EU), stálá strukturovaná spolupráce (článek 46 Smlouvy o EU), doložka o vzájemné pomoci (čl. 42 odst. 7 Smlouvy o EU, která je chápána jako doložka o vzájemné obraně), doložka o vzájemné solidaritě (článek 222 SFEU), závazek Unie k postupnému utváření rámce společné obranné politiky EU (čl. 42 odst. 2 Smlouvy o EU) a vztahy mezi EU a NATO.*⁴¹

Obecně je z výše uvedeného možno usuzovat, že poslední vývoj směřuje záležitost SBOP k realistickým, přitom ambiciózním cílům. Nicméně k řešení zmíněného seznamu nutných vylepšení společné bezpečnostní a obranné politiky budou nezbytná také politická vůle a soudržné a trvalé iniciativy. Evropský parlament prokázal svou vůli jednat a prosazovat politické iniciativy. Za první praktický výstup je možné považovat výstup z rozpočtu na rok 2015 a ochotu financovat pilotní projekt výzkumu SBOP. Jedná se o pilotní projekt, který v prosinci roku 2014 schválily Parlament a Rada. Shrnuje, že peněžní prostředky EU budou převedeny Evropské obranné agentuře a to proto, aby prováděla výzkum vojenských požadavků. Parlament pak bude jednat na své úrovni v rámci vlastních pravomocí a bude usilovat o pomoc k dosahování cílů EU, která vystupuje jako subjekt, jež svou bezpečnost zajišťuje účinným způsobem.⁴² Jak je vidět, role Parlamentu je velmi důležitá a v těchto otázkách nezastupitelná.

Dále je nutné pro účely další analýzy vysvětlit některé důležité pojmy.

- **Evropská obranná agentura (EDA)** - Evropská unie založila mnoho podpůrných institucí a to ve formě samostatných agentur. Evropská obranná agentura je největší a jejím hlavním úkolem je koordinace vyzbrojování armád členských zemí. Záměrem není pouze snížit cenu obecně značně drahé vojenské techniky organizací společných tendrů, nýbrž především zvýšit interoperabilitu sil, jež se po dlouhé období vyvíjely samostatně, jsou však nuceny společně v zahraničních

⁴¹ LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

⁴² LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.

operacích běžně kooperovat.⁴³ V čele této agentury je Federica Mogherini, která zastává post viceprezidentky Evropské unie a ředitelky EDA. Členy řídicího výboru jsou ministři obrany, národní ředitelé pro vyzbrojování, národní ředitelé pro vývoj a výzkum nebo daný výbor zasedá ve složení politických ředitelů.⁴⁴

- **Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ)** - Hlavním záměrem ESVČ, jež je diplomatickou službou Evropské unie, je posilovat účinnost a soudržnost zahraniční politiky Unie, a tímto způsobem zesílit vliv Evropy na mezinárodní úrovni. Úkolem ESVČ je tedy udržovat důležitá partnerství a diplomatické vztahy se státy mimo Evropskou unii. Dále napomáhá vysoké představitele nebo představitele EU při uskutečňování zahraniční a bezpečnostní politiky Unie. Evropská služba pro vnější činnost spolupracuje také s diplomatickými službami OSN, zemí Evropské unie a ostatních světových mocností.⁴⁵
- **Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU)** - Na základě smluvních ujednání byla mezi členskými zeměmi vytvořena společná obchodní politika Evropské unie. Země se v nich zavázaly, že určitou část svých suverénních kompetencí v oblasti zahraničněobchodní politiky podstoupí na úroveň EU. Principy, zásady, cíle a provádění společné obchodní politiky jsou vymezeny ve Smlouvě o fungování Evropské unie a ve Smlouvě o Evropské unii. V případě Smlouvy o EU se jedná o smlouvu Maastrichtskou (1992), jež byla novelizována Amsterdamskou smlouvou a Smlouvou z Nice. Poslední novelizace byla realizována Lisabonskou smlouvou.⁴⁶

---

⁴³ WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. s. 106. ISBN 978-80-246-2388-7.

⁴⁴ ŠVARC, P. *Evropská obranná agentura* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2016 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7846>>.

⁴⁵ *Evropská služba pro vnější činnost* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eeas/index_cs.htm>.

⁴⁶ ŠTĚRBOVÁ, L., et al. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. 1. vyd. Praha : Grada, 2013. s. 223. ISBN 978-80-247-4694-4.

3 PROCESY NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE

Procesy na úrovni EU jsou se zřetelem na bezpečnostní problematiku podle WEISSE sledovány ve čtyřech možných rovinách:⁴⁷

- první rovinou jsou změny v chápání teritoria,
- druhou rovinou jsou změny v charakteru zásahu, jež jsou evropskými normami předpokládáné,
- třetí rovinou je změna ve velikosti cílových skupin, na něž jsou evropské strategie a normy zacílené,
- a čtvrtá rovina je zaměřena na fungování institucí, jež by dokázaly spojit bezpečnostní složky pouze do jednoho výkonného celku.

3.1 Teritoriální vymezení bezpečnostní politiky EU

Stejně jako celé fungování Evropské unie, tak i teritoriální určení evropské bezpečnostní politiky, nebo raději evropských bezpečnostních politik, závisejí především na právu primárním, tzn. na zakládajících smlouvách a kromě toho také na navazujícím sekundárním právu. Dále je prostřednictvím strategických dokumentů upřesňováno konkrétní provádění politiky. Z daných dokumentů se poté odvíjejí konkrétní záměry. Teritoriální hlediska a institucionální struktura EU hrají rovněž svou roli.

Primární evropské právo je významné tím, že je teritoriálně ukotvené. Evropská unie je tvořena teritoriálně definovanými národními státy. Je nutné říci, že Smlouva o Evropské unii výslovně neurčuje, co se myslí teritoriem Evropské unie, avšak evropské teritorium definuje podobně jako evropské občanství v ustanovení čl. 20.1 SFEU, což je odvozeno od teritorií členských států. Smlouvy zmiňují ta území, u kterých je vztah k centru určitým způsobem nejasný a určují také, do jaké míry na uvedených teritoriích platí evropské právo ve smyslu čl. 198–204 SFEU.⁴⁸

V čl. 42 SEU je uvedeno spojení tzv. území Unie, přesněji: „*Společná bezpečnostní a obranná politika je nedílnou součástí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Zajišťuje Unii operativní schopnost, která se opírá o civilní a vojenské prostředky. Unie je může použít pro mise vedené mimo území Unie k udržení míru,*

⁴⁷ WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. s. 109. ISBN 978-80-246-2388-7.

⁴⁸ WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. s. 109-110. ISBN 978-80-246-2388-7.

*předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti v souladu se zásadami Charty Organizace spojených národů. Plnění těchto úkolů je založeno na využití schopností poskytnutých členskými státy.*⁴⁹

Velká většina evropských politik rozlišuje oblast uvnitř Evropské unie a dále pak mimo ni. Občané Unie mají například právo svobodně se pohybovat a také pobývat na území jednotlivých členských států, tedy na území EU, což je dále uvedeno v čl. 21 SFEU.

Výše uvedené rovněž platí pro politiky bezpečnostní EU. Ty jsou od sebe rozlišeny vztahem k území Unie. Jako příklad lze uvést společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, jež patří do hlavy 5 SEU pojmenované „Obecná ustanovení o vnější činnosti Unie a zvláštní ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice“.⁵⁰

Unie provádí a vymezuje společné politiky a také činnosti a dále usiluje o dosažení vysokého stupně spolupráce v rámci všech oblastí mezinárodních vztahů ve snaze:⁵¹

- *„chránit své hodnoty, základní zájmy, svou bezpečnost, nezávislost a celistvost;*
- *upevňovat a podporovat demokracii, právní stát, lidská práva a zásady mezinárodního práva;*
- *zachovávat mír, předcházet konfliktům a posilovat mezinárodní bezpečnost v souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů, jakož i v souladu se zásadami Helsinského závěrečného aktu a s cíli Pařížské charty, včetně těch, které se týkají vnějších hranic;*
- *podporovat udržitelný rozvoj v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby;*
- *povzbuzovat zapojení všech zemí do světové ekonomiky, včetně postupného odstraňování překážek mezinárodnímu obchodu;*
- *přispívat k vypracování mezinárodních opatření pro ochranu a zlepšení kvality životního prostředí a udržitelné hospodaření se světovými přírodními zdroji, aby se zajistil udržitelný rozvoj;*

---

⁴⁹ *Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník Evropské unie* [online]. Brusel : Evropská unie, 2010, 30.3.2010. C 83/15 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf>.

⁵⁰ WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. s. 110. ISBN 978-80-246-2388-7.

⁵¹ *Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník Evropské unie*. [online]. Brusel : Evropská unie, 2010, 30.3.2010. C 83/15 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf>.

- *pomáhat lidem, zemím a regionům čelícím přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám; a*
- *podporovat mezinárodní systém založený na posílené mnohostranné spolupráci a na řádné správě věcí veřejných v celosvětovém měřítku.*“

3.2 Způsoby zásahu policie dle opatření na úrovni EU

Konkrétní policejní práce je vykonávána institucemi členských států. I přesto je možné na úrovni Evropské unie prozkoumat, do jaké míry je spolupráce členských států nakloněna k proaktivnímu přístupu k trestné činnosti a také do jaké míry zachovává tradiční způsob práce. Obdobně lze analyzovat rovněž náplň činnosti policejních institucí v rámci úrovně EU. Snad ve všech evropských dokumentech je možné najít důkazy o předešlé trestné činnosti. Za důležitou funkci policie je možné označit zapojení policistů do dění ve společnosti a také řešení možných problémů dříve, než vůbec mohou nastat, což je označováno za tzv. community policing.⁵² Zákony však mají i preventivní roli, jelikož jednotlivce mají odradit od takového jednání, jež je ve společnosti nepřijatelné. Zde je možné zařadit například směrnici o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu, kdy jejím hlavním úkolem je přiblížit pravidla, jež regulují finanční trh v členských státech.⁵³ Ve druhé polovině roku 2015 schválila Rada EU návrh nové směrnice o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu.⁵⁴ Uvedená právní úprava tak měla nahradit dřívější směrnici č. 2005/60/ES. Asi největší změnou oproti minulé úpravě je zřízení centrálního registru koncových vlastníků právnických osob a svěřeneckých fondů, dále zavedení přísnější kontroly ve vztahu k domácím politicky exponovaným osobám a rovněž celkové sjednocení sankcí v rámci komunitární úrovně. Režim, který byl zavedený směrnicí, se dále vztahuje také na obchodníky se zbožím přijímající platbu v hotovosti, avšak hranice uvedených plateb je snížena z 15 000 EUR na 10 000 EUR. Za účelem praní špinavých

⁵² REINER, R. *The Politics of the Police*. New York : Oxford University Press, 2000. s. 220. ISBN 9780199283392.

⁵³ *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu*. Úřední věstník L 309, 25. 11. 2005. s. 15–36. [cit. 2017-01-13].

⁵⁴ *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu*. [online]. Brusel : Evropská unie, 2015 [cit. 2016-12-26]. Dostupné z WWW:

<<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>>.

peněz je nově využíváno výnosů z daňové trestné činnosti na základě trestního zákoníku.⁵⁵

Evropská unie v posledních letech dbá více na prevenci, což je patrné v rámci primárního práva. Maastrichtská smlouva předpokládala evropskou spolupráci jen při prevenci terorismu, před lisabonskou reformou také smlouva umožnila operativní spolupráci při předcházení tzv. organizované a neorganizované trestné činnosti.⁵⁶ Lisabon dodal také článek, jenž umožnil EU, aby mohla přijímat tzv. pobídková a podpůrná opatření v rámci oblasti předcházení trestné činnosti.⁵⁷

3.3 Institucionální složení EU s důrazem na oblast bezpečnosti EU

Hlavní roli v institucionálním složení EU hraje trojúhelník - Evropský parlament, Evropská komise a Rada Evropské unie, jenž je doplněn Evropským soudním dvorem. Z toho důvodu bývá užíváno označení institucionální čtyřúhelník. Vzhledem k rozdělení odpovědnosti týkající se unijního práva platí, že evropské instituce většinou zastávají více funkcí. Evropský parlament doporučuje, kontroluje a spolurozhoduje, Rada EU rozhoduje, Evropská komise zabezpečuje a navrhuje uplatňování opatření, jež byla přijata, a Soudní dvůr EU se zabývá řešením sporů.

Výše zmíněná struktura byla v roce 1974 doplněna Evropskou radou, jež představuje vrcholný politický orgán, který stanovuje strategii následujícího vývoje EU a dále definuje politické priority. Současně je také v případě eventuálních institucionálních sporů neformálním smířčím rozhodčím. Evropskému parlamentu, Evropské komisi a Radě EU pomáhají poradní instituce, jimiž jsou Výbor regionů a Hospodářský a sociální výbor.

Úkoly a pravomoci orgánů Evropské unie jsou tak jako postupy a pravidla, podle nichž se musí chovat, vymežovány pomocí základních smluv Unie. V článku 13 Smlouvy o EU (po revizi Lisabonská smlouva) je ukotveno fungování institucí Evropské unie. Detailněji je poté aktivita institucí upravena příslušným ustanovením Smlouvy o fungování Evropské unie.

Pro lepší přehlednost bude v následujícím textu rozepsána struktura institucí EU.

---

⁵⁵ HUSTÁK, Z. *Nová směrnice o praní peněz – registr konečných vlastníků a další změny*. [online]. Praha : Epravo.cz, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-prani-penez-registr-konecnych-vlastniku-a-dalsi-zmeny-97327.html>>.

⁵⁶ WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. s. 124. ISBN 978-80-246-2388-7.

⁵⁷ *Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník Evropské unie*. [online]. Brusel : Evropská unie, 2010, 30.3.2010. C 83/15 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf>.

Mezi hlavní orgány Evropské unie se řadí:

- **Evropská rada**, která je reprezentována vrcholnými představiteli členských zemí, jež na zasedáních poskytují určité podněty k jejímu rozvoji a také vytyčují, kam bude EU směřovat.⁵⁸ Zasedání Evropské rady je realizováno čtyřikrát za rok a je svoláváno jejím předsedou, jemuž je umožněno svolat také mimořádné zasedání. Alespoň dvakrát během roku se Evropská rada schází v Bruselu. Ostatní schůze jsou pokaždé uskutečňovány v té zemi, která právě předsedá. Předseda je volen na dva a půl roku prostřednictvím kvalifikované většiny, pokud nastanou určité překážky či dojde k závažnému pochybení, pak jej Evropská rada může odvolat.⁵⁹
- **Evropský parlament**, jenž je vrcholným kontrolním a dozorčím orgánem Evropské unie.⁶⁰ Evropský parlament byl založen v roce 1952 pod názvem Společné shromáždění Evropského společenství uhlí a oceli, k přejmenování na Evropský parlament došlo v roce 1962. Volby probíhají každých pět let a poslance volí přímo občané EU. Evropský parlament má tři základní funkce – legislativní, rozpočtovou a dozorčí. Sídlo parlamentu se nachází ve Štrasburku, Lucemburku a Bruselu.⁶¹
- **Evropská komise** je orgánem, jenž má v EU zcela zásadní pravomoci. Je pověřena mnoha funkcemi. Jedná se o jedinou instituci EU, která má oficiálně povinnost zákonodárné iniciativy. Rovněž je autorem veškerých návrhů jednotlivých evropských politik a také spravuje rozpočet Evropské unie. K jejím úkolům patří i kontrola, zda jsou členskými zeměmi naplňovány povinnosti, jež vůči EU mají.⁶²
- **Rada Evropské unie** je zastupována členskými zeměmi. Na konkrétních politických krocích se v rámci svých resortů usnášejí ministři vlád členských států. Kromě těchto pravidelných schůzek, kterých se účastní ministři a jejich náměstci, na pracovní úrovni Radě pomáhá Výbor stálých zástupců, označovaný také jako COREPER.

---

⁵⁸ BHALAHUŠIAK, I. *Instituce EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

⁵⁹ KROUPA, J. *Politologie nejen pro právníky*. Praha : Wolters Kluwer, 2012. s. 166. ISBN 978-80-7357-943-2.

⁶⁰ ZAHRADNÍK, P. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. s. 37. ISBN 80-7179-472-4.

⁶¹ *Evropská unie* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm>.

⁶² BŘICHÁČEK, T., et al. *Evropská unie v pasti centralizace*. 1. vyd. Praha : Institut Václava Klause, 2015. s. 73. ISBN 978-80-87806-51-7.

- **Soudní dvůr EU** má za úkol dohlížet na jednotný výklad evropského práva. Dále řeší spory, které mezi sebou mají orgány EU a vlády jednotlivých členských zemí EU. Pro pomoc se na tuto instituci mohou obrátit také jednotlivci, organizace či podniky, jestliže jsou přesvědčeni, že některý z orgánů Evropské unie určitým způsobem porušil jejich práva.⁶³ K této instituci byl v roce 1989 připojen Tribunál, kdy hlavním záměrem jeho vzniku bylo zmírnění přetížení Soudního dvora tím, že převezme určitou část jeho agendy, především tu, která se týká individuálních podnětů. Na řešení sporů mezi institucemi Evropské unie a jejich pracovníky se zaměřuje Soud pro veřejnou službu, který začal působit v roce 2005.⁶⁴
- **Evropská centrální banka** společně s národními centrálními bankami vytváří Evropský systém centrálních bank. Její sídlo se nachází ve Frankfurtu nad Mohanem a jedná se o měnovou banku pro Eurozónu. Jako jediná může dovolovat ve Společenství vydávání bankovek. „*Hlavními nástroji Evropské centrální banky jsou nařízení s obecnou závazností, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.*“⁶⁵
- **Účetní dvůr** podává každý rok o své činnosti informace, které jsou uvedeny ve výroční zprávě, která je následně uveřejňována v úředním zpravodaji Evropské unie a stává se podkladem pro kontrolní činnost prováděnou Evropským parlamentem.⁶⁶ Jeho úkolem je provádění kontroly účetnictví Evropské unie.⁶⁷

---

⁶³ SMOLÍK, J. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha : Grada, 2014. s. 196. ISBN 978-80-247-5131-3.

⁶⁴ BHALAHUŠIAK, I. *Instituce EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/76/sekce/institute-eu/>>.

⁶⁵ SMOLÍK, J. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Praha : Grada, 2014. s. 196. ISBN 978-80-247-5131-3.

⁶⁶ KRÁLÍČEK, V., et al. *Vnější a vnitřní kontrola z pohledu managementu*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2014. s. 76. ISBN 978-80-7478-557-3.

⁶⁷ BHALAHUŠIAK, I. *Instituce EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/76/sekce/institute-eu/>>.

Mezi poradní orgány EU patří:

- **Výbor regionů** je politickým shromážděním reprezentantů regionů Evropské unie, jež vykonává svou činnost na základě principů subsidiarity, partnerství a blízkosti. Příčinou jeho vzniku byl fakt, že v otázkách regionálního rozvoje není možné nechat stranou zástupce regionů, jelikož právě jich se daná opatření přímo týkají, tedy mají ničím nezpochybnitelné právo se k nim vyslovovat.⁶⁸
- **Hospodářský a sociální výbor** je poradním orgánem, jenž uděluje poradenství a konzultace institucím Evropské unie s rozhodovací pravomocí, k důsledkům a dopadům zaměstnaneckých a sociálních otázek v souvislosti celé EU.⁶⁹

Mezi jiné specializované orgány EU patří:

- **Evropský ombudsman, jenž** se zabývá zejména řešením nesrovnalostí, jež se dotýkají porušování lidských práv, nepoctivosti, zneužívání pravomoci a bezdůvodných průtahů. Zakročuje také v případech, kdy evropsští úředníci nechtějí poskytnout jisté informace či odmítají reagovat na stížnosti a podněty.⁷⁰
- **Evropský inspektor ochrany údajů** má za úkol chránit osobní informace, které zpracovávají instituce EU.⁷¹
- **Evropská investiční banka** je finančně nezávislá a disponuje vlastní právní subjektivitou. Jejím záměrem je podpora evropské integrace, vyváženého rozvoje a sociální a ekonomické soudržnosti členů Evropské unie. Sídlo dané banky je v Lucemburku a jejími vlastníky jsou členské země EU.⁷²

Mezi interinstitucionální orgány EU patří:

- **Evropský úřad pro výběr personálu**, který začal svou činnost vykonávat začátkem roku 2003. Hlavní úlohou tohoto úřadu je příprava otevřených

---

⁶⁸ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 21. ISBN 978-80-7400-111-6.

⁶⁹ ZAHRADNÍK, P. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. s. 38. ISBN 80-7179-472-4.

⁷⁰ GEISSELOVÁ, E., et al. *Mít přehled: „Průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR“* Praha : Národní institut pro další vzdělávání, 2012. s. 212. ISBN 978-80-874-4902-8.

⁷¹ KROUPA, J. *Politologie nejen pro právníky*. Praha : Wolters Kluwer, 2012. s. 167. ISBN 978-80-7357-943-2.

⁷² KALÍNSKÁ, E., et al. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha : Grada, 2010. s. 45. ISBN 978-80-247-3396-8.

výběrových řízení, jejichž účelem je výběr kvalifikovaných zaměstnanců pro veškeré instituce EU.⁷³

- **Evropská správní škola**, která byla založena v roce 2005, zabezpečuje pracovníkům Evropské unie vzdělávání v určitých oblastech. Kurzy, které pořádá, jsou otevřeny pro zaměstnance veškerých institucí a orgánů Evropské unie, čímž napomáhá k rozšiřování společných hodnot, dosahuje úspor z rozsahu a také vylepšuje porozumění mezi pracovníky institucí. Z důvodu zabránění překrytí činností, velmi úzce kooperuje s odděleními všech institucí zabývajících se vzděláváním.
- **Skupina pro reakci na počítačové hrozby (CERT)** začala plně svou aktivitu vykonávat v roce 2012. Její hlavní činností je napomáhat s řízením rizik, které jsou pro počítačové systémy institucí Evropské unie ohrožující. Dále umožňuje podporu týmů zajišťujících bezpečnost informačních technologií v konkrétních orgánech a institucích Evropské unie. Rovněž je v přímém kontaktu se skupinami, které mají podobné zaměření, a které konají v rámci orgánů veřejné správy zemí Evropské unie.⁷⁴
- **Úřad pro publikace** je vydavatelstvím, sloužícím pro instituce EU, kterým vydává a distribuuje veškeré úřední tisky EU v papírové a elektronické podobě.⁷⁵

Bylo zřízeno také velké množství **decentralizovaných a specializovaných agentur**, z nichž některé se přímo věnují bezpečnostní nebo obranné problematice. Dané agentury se snaží reagovat na nutnost geografické diverzifikace a na nutnost vypořádat se určitým způsobem s novými úkoly majícími vědeckou, právní či technickou povahu. Mezi **decentralizované agentury a orgány EU** patří například:⁷⁶

- *„Regulační orgány a agentury,*
- *Agentury pro jednotlivé oblasti politik,*
- *Agentury společné bezpečnostní a obranné politiky,*
- *Agentury pro spolupráci policejních a soudních orgánů v trestních věcech,*
- *Agentury a orgány EURATOM,*

---

⁷³ Úřad pro výběr personálu evropských společenství [online]. 2004 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.eu.euweb.cz/eu.php?id=institute/urad_pro_vyber_personalu_evropskych_spolecenstvi>.

⁷⁴ Evropská unie: *Institucionální orgány* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/interinstitutional-bodies/index_cs.htm>.

⁷⁵ Evropská unie: *Institucionální orgány* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/interinstitutional-bodies/index_cs.htm>.

⁷⁶ BHALAHUŠIAK, I. *Instituce EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/76/sekce/institute-eu/>>.

- *Výkonné agentury,*
- *Orgány finančního dohledu,*
- *Evropský inovační institut“.*

Mezi **agentury SBOP** patří:⁷⁷

- *„Evropská obranná agentura (EDA),*
- *Ústav Evropské unie pro bezpečnostní studia (EUISS),*
- *Satelitní středisko Evropské unie (Satcen).“*

---

⁷⁷ *Agentury a ostatní subjekty EU* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/about-eu/agencies/index_cs.htm/>.

4 ANALÝZA SOUČASNÉ VOJENSKÉ SPOLUPRÁCE STÁTŮ EU V OBLASTI BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

Evropská unie se na vytvoření společné armády či obdobné vojenské struktury dohodla v roce 2000 na summitu v Nice. Funkci vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku poté zavedla Lisabonská smlouva. Díky tomu může Evropská unie efektivněji uplatňovat společnou zahraniční i bezpečnostní politiku, protože její součástí je na základě čl. 42 Smlouvy o Evropské unii společná bezpečnostní a obranná politika. V rámci článku 42 odst. 3 je uvedeno, že pro provádění dané politiky členské státy poskytují Unii k dispozici vojenské kapacity.⁷⁸

Evropská unie během posledních let zahájila celou řadu vojenských operací i civilních misí na třech kontinentech. V únoru 2013 byly zahájeny např. výcvikové mise v Mali.⁷⁹ Úloha EU v rámci oblasti bezpečnosti se stále zvyšuje, avšak není zcela jisté, jestli by činnost během plánování a vedení vojenských operací mohla být mnohem efektivnější a především pak levnější pro Unii a také pro dílčí členské státy EU.

4.1 Názory politiků a odborníků na možnost vybudování evropské armády v nedávném období

K možnosti a podmínkám utvoření společné evropské armády se v posledních letech vyjádřila řada osobností veřejného života v evropských zemích i v České republice. V této kapitole budou uvedeny některé z podstatných či charakteristických názorů.

Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker poskytl dne 8. 3. 2015 pro německý nedělník Welt am Sonntag rozhovor, v němž otevřeně vyjádřil podporu pro vybudování evropské armády.⁸⁰ Juncker uvedl, že „*taková armáda by nám pomohla utvářet společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a společně brát na vědomí odpovědnost Evropy ve světě.*“⁸¹ Juncker sdělil své přesvědčení, že EU by měla dát jasně

---

⁷⁸ *Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2010, 30.3.2010. C 83/15 [cit. 2016-02-06]. Brusel : Evropská unie, Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.083.01.0001.01.CES&toc=OJ:C:2010:083:TOC>.

⁷⁹ *Evropská unie. Souhrnná zpráva o činnosti Evropské unie* [online]. Brusel : Úřad pro publikace EU, 2012 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/generalreport/index_cs.htm>.

⁸⁰ *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

⁸¹ *Juncker: Společná evropská armáda? Ano, ukážeme Rusku, že nežertujeme* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/juncker-se-vyslovil-pro-spolecnou-evropskou-armadu-f9d-/zpravy-svet.aspx?c=A150308_093425_ln_zahranici_sho>.

najevo, že je přichystána aktivním způsobem vyvíjet na země, které nepatří mezi jejich členy, nátlak, jehož záměrem bude ochrana vlastních občanů.⁸² Dle jeho mínění nebude účelem této armády její okamžité nasazení. Hlavním cílem bude dát Rusku najevo, že je připravena k obraně hodnot EU.⁸³ Z tohoto pohledu lze usoudit, že Rusko podle Junckera nepatří mezi „nejlepší přátele“ Evropské unie.

Junckerovo tvrzení našlo podporu především u německých politiků, názory našich politiků se ale různí. Jedna část politiků se rozhovorům o společné evropské armádě nebrání. Současně ale poukazuje na to, že je nezbytné upřesnit skutečnou podobu armády. Druhá část politiků se však k takovýmto návrhům staví značně skepticky a o evropskou bezpečnost by se podle nich mělo starat zejména NATO. K dané problematice se vyjádřil také Pavel Telička, který je poslancem Evropského parlamentu. Podle svých slov se domnívá, že EU by měla více usilovat o sjednocení společné zahraniční a bezpečnostní politiky, snažit se o rozvoj obranné politiky a začít diskutovat o svých vojenských kapacitách. Telička konstatuje, že: „*mít dostatečné společné vojenské kapacity k okamžitému nasazení vyžaduje mnohé, ale neznamená to, že jediným vyústěním je evropská armáda.*“⁸⁴

Ivan Galal, který zaujímá post místopředsedy Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny ČR, vyjádřil pochybnost o tom, že Evropská unie dokáže v oblasti bezpečnostní politiky jednat jako celek. Poukázal na skutečnost, že při jednáních, které v současné době probíhají, mají největší slovo především Francie a Německo. Oproti tomu menší země se v této oblasti téměř neangažují. Daná situace tak do značné míry odkrývá meze unijních institucí v možnosti prosazování bezpečnosti na evropské půdě. Galal konkrétně řekl, že: „*evropská armáda musí být podložena schopností tuto armádu bojově nasadit a přijmout takové rozhodnutí. A tuto schopnost dosud Evropská unie nemá a byl bych hodně nervózní, pokud by mělo dojít k jakémukoli transferu těchto kompetencí z členských států na unijní orgány.*“⁸⁵ Současně si je ale vědom nebezpečí, které nejen z rusko-ukrajinského konfliktu, ale také ze situace na Blízkém východě, plynou.

---

⁸² EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

⁸³ Juncker: Společná evropská armáda? Ano, ukážeme Rusku, že nežertujeme [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/juncker-se-vyslovil-pro-spolecnou-evropskou-armadu-f9d-/zpravy-svet.aspx?c=A150308_093425_ln_zahranici_sho>.

⁸⁴ KUBÁTOVÁ, E. Čeští politici váhají, zda vytvářet armádu EU. Stačí jim NATO [online]. Praha : EU-Media, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/spolecna-armada-eu-je-chimera-eurofederalistu-012519>>.

⁸⁵ EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

Některé osobnosti se také vyjádřily k tomu, jakým způsobem by vznik evropské armády mohl ovlivnit činnost NATO.⁸⁶ Dle Junckerova názoru by v žádném případě neměla konkurovat Severoatlantické alianci.⁸⁷ Jens Stoltenberg, jenž je generálním tajemníkem Severoatlantické aliance uvedl, že vítá zvýšený zájem evropských národů v obraně, ale ta by dle jeho mínění měla být směřována především směrem k NATO, neboť duplikace by byla neefektivní.⁸⁸

Poslanec Evropského parlamentu Jan Zahradil se k myšlence vybudování evropské armády postavil spíše odmítavě. Vyjádřil své obavy, že by mohlo dojít k zeslabení vazeb s NATO, díky čemuž by mohlo nastat zhoršení bezpečnosti členských zemí. Zahradil prohlásil, že „*ochranný deštník NATO je dostačující a současná krize na východních hranicích EU by nás měla v první řadě upozornit na to, že v rámci Aliance musíme plnit své závazky.*“⁸⁹ Eventuální narušení vazeb se Severoatlantickou aliancí vyvolává značné obavy především ve Francii a Velké Británii, jež patří ke dvěma hlavním vojenským silám v rámci Evropské unie.

Možnost rozvolnění vztahu Evropské unie s NATO v bezpečnostní oblasti je dána skutečností, že ne všechny evropské země Severoatlantické aliance jsou také členy EU (členy EU nejsou Norsko, Island a Albánie) a naopak některé země EU nejsou členy NATO (Finsko, Irsko, Rakousko, Švédsko, Malta a Kypr). Tento fakt tak může vést v určitých oblastech k různým zájmům. Také Angela Merkelová se přiklání k myšlence společné evropské armády, což by do jisté míry mohlo mít spojitost s tím, že se z Německa stále častěji začíná ozývat nespokojenost, jak NATO informuje o ukrajinské situaci. V případě vybudování evropské armády by se tak mohlo jednat o pokus vysvobodit se z „náruče“ Severoatlantické aliance.

Evropská armáda by měla čelit nejen hrozbě, která plyne z agresivní politiky, kterou Rusko vede, ale jejím záměrem by mělo být dle Junckerova mínění rovněž posílení pozice Evropské unie v celém světě.⁹⁰ Ekonom a politolog Petr Robejšek se však pokusil

---

⁸⁶ *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

⁸⁷ *Juncker: Společná evropská armáda? Ano, ukážeme Rusku, že nežertujeme* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/juncker-se-vyslovil-pro-spolecnou-evropskou-armadu-f9d-/zpravy-svet.aspx?c=A150308_093425_ln_zahranici_sho>.

⁸⁸ *NATO not amused by EU plan to create separate army* © [online]. Moskva : Russia Today, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.rt.com/news/239769-nato-eu-army-duplication/>>.

⁸⁹ KUBÁTOVÁ, E. *Čeští politici váhají, zda vytvářet armádu EU. Stačí jim NATO* [online]. Praha : EU-Media, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/spolecna-armada-eu-je-chimera-eurofederalistu-012519>>.

⁹⁰ *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

upozornit na riziko daného hlediska. Je přesvědčen, že Evropskou unii je potřeba nejdříve stabilizovat, měla by nejprve zachránit sama sebe jako spolek, dále by si měla uvědomit nač má peněžní prostředky a do čeho bude chtít investovat. Následně dojde ke zjištění, že fakticky nedisponuje žádnými financemi, které by mohly být na společnou evropskou obranu poskytnuty. Robejšek sice připustil, že některé země již do ní investují, ale spíše se, podle jeho názoru, jedná o druhořadé mocnosti. Dále soudí, že malé země nedokážou do společné armády investovat, což dokumentoval příkladem ČR, která není schopna alokovat dostatek financí na obranu. Tyto skutečnosti podle Robejškova názoru zcela zřetelně hovoří proti tomu, aby tyto úvahy mohly být vedeny v rámci spolku. Robejšek také nesouhlasil s argumentem, že by se měla Evropa zaměřit na svou bezpečnost prostřednictvím toho, že začne vytvářet své kapacity. A to proto, že to je nerealizovatelné, Evropa je podle něj neakceschopná. Tuto neschopnost akce lze identifikovat v mnoha oblastech, ať už v hospodářské politice, záchraně evropské měny, fiskální politice, tak i v bezpečnostní a zahraniční politice.⁹¹

Jinými slovy, z teoretického hlediska sice evropské země mohou mít nejen zdroje a schopnosti, aby dokázaly vyřešit různé problémy, ale kvůli složitému schvalovacímu procesu jsou společná řešení zpomalována. Daná skutečnost do značné míry ovlivňuje flexibilitu reakcí, která je v situacích, jež vyžadují bezodkladný zásah, dosti omezující.⁹² Robejšek také uvedl, že k nasazení evropské armády bude s největší pravděpodobností nutné, aby s daným souhlasily všechny členské země. Je tedy zcela jasné, že bude potřebné realizovat mnoho vyjednávání, která v konečném důsledku zabrání reagovat na nastalou situaci v co nejkratším možném čase. Nelze podle něj pochybovat o tom, že takováto armáda nebude vyvolávat velké obavy.⁹³

Rovněž britský deník The Telegraph poukázal ve svém komentáři na eventuální problémy ve shodě zemí Evropské unie. Zmiňuje se o případech, kdy bezpečnostní politika v totožné misi byla v jednotlivých členských zemích nastavena zcela opačně. Jedná se o situaci, která se udála v roce 2011, kdy se Francie a Velká Británie účastnily v Libyi letecké operace, ovšem Německo se postavilo k dané akci velmi odmítavě, když nechťelo do akce zapojit své letouny, jež jsou určeny k doplňování paliva během letu. Za jiný sporný moment lze považovat postoj k sankcím, které byly uvaleny na Rusko. Návrh

---

⁹¹ JANDA, J. *Proč je evropská armáda iluzí*. [online]. Praha : Economia, 2014 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1213-7693. Dostupné z WWW: <<http://janda.blog.ihned.cz/c1-62061770-proc-je-evropska-armada-iluzi>>.

⁹² *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

⁹³ JANDA, J. *Proč je evropská armáda iluzí*. [online]. Praha : Economia, 2014 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1213-7693. Dostupné z WWW: <<http://janda.blog.ihned.cz/c1-62061770-proc-je-evropska-armada-iluzi>>.

na sankce byl podán Velkou Británií, avšak Itálie a Německo s připojením se k němu dosti otálely.

The Telegraph upozornil také na skutečnost, že Severoatlantická aliance se v případě potřeby může mimo evropských zemí obrátit pro pomoc také na Spojené státy, ovšem armáda Evropské unie by se musela spoléhat jen sama na sebe.⁹⁴

Dne 6. března 2017 se konalo zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC) ve formátu ministrů zahraničí a ministrů obrany. EU zřídí pravděpodobně v květnu 2017 společné vojenské plánovací a řídicí středisko, které bude zastřešovat vojenské výcvikové mise EU. Jde o jeden z prvních výsledků aktuální snahy EU posílit své schopnosti v oblasti obrany a bezpečnosti, k prohloubení spolupráce.⁹⁵ AČR se v březnu 2017 účastní několika událostí v rámci NATO, např. cvičení Allied Spirit 2017 v Německu za účasti jednotek Lotyšska, Německa, Maďarska a USA anebo cvičení Moravian Griffon - NATO Squadron Exchange 2 ve vojenském výcvikovém prostoru Libavá se vzdušnými silami Belgie.⁹⁶

4.2 Společná praxe Společné bezpečnostní a zahraniční politiky

K prvním konkrétním rozhodnutím o charakteru struktur, které mají realizovat Společnou bezpečnostní a zahraniční politiku (SBOP) došlo v prosinci 1999 na helsinském summitu EU, na kterém byl určen Evropský základní cíl (EHG, European Headline Goal). Podstatou tohoto cíle bylo vytvořit vojenské kapacity Evropské unie do roku 2003 v podobě 15 brigád (tedy asi 50 tisíc osob), které by byly schopny rozmístění v krizových oblastech do 60 dnů od případného rozhodnutí o vyslání, a které by bylo možné udržet v prostoru nasazení alespoň 1 rok.

Rozhodnutí o podobě struktur k provádění EBOP padlo v prosinci 1999 na summitu Evropské unie v Helsinkách, kde byl stanoven Evropský základní cíl (European Headline Goal - EHG). Jeho podstatou bylo vytvoření vojenských kapacit Evropské unie do roku 2003 v rozsahu až 15 brigád (50 - 60 tisíc osob) schopných rozmístění v krizové oblasti do 60 dní od rozhodnutí o vyslání a udržitelných v prostoru nasazení po dobu 1

---

⁹⁴ *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.

⁹⁵ *Ministři obrany a zahraničí EU jednali v Bruselu* [online], Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministri-obrany-a-zahranici-eu-jednali-v-bruselu-131078/>>.

⁹⁶ *Očekávané události v březnu 2017* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/tiskove-zpravy/10-02-17:-ocekavane-udalosti-ve-dnech-10--az-19--brezna-2017-131274/>>.

roku, a to s příslušnou leteckou a námořní podporou a logistickým zajištěním, průzkumem a velením.⁹⁷

Byl vytvořen Politický a bezpečnostní výbor, který je v současnosti stálým orgánem, který má na starosti všechny aspekty SBZP, a to také vojenské. V případě vojenské krize má za úkol působit jako orgán politického řízení operací z autority Evropské rady. Jako hlavní poradní orgán Politického a bezpečnostního výboru ve vojenských záležitostech působí Vojenský výbor EU, složený z náčelníků generálních štábů členských států, eventuálně jejich zástupců. Vojenský štáb EU působí jako centrum včasného varování, jeho úkolem je také situační hodnocení a strategické plánování.

Na základě rozhodnutí Rady EU z prosince 2003 byly vytvořeny síly rychlé reakce EU (Rapid Response Force - RRF), o kterých pojednává kapitola 4.3.

V konkrétní spolupráci v rámci SBZP zaujímají státy, které jsou sdruženy v EU, společné postoje, a to formou vzájemných konzultací. Společné postoje se v praxi SZBP projeví doposud zejména v případě vztahů se státy v Africe, Karibiku a Pacifiku. Teroristické útoky z 11. září 2001 přenesly jejich využití také do oblasti boje proti terorismu. Příkladem prvního společného postoje v boji proti terorismu bylo vytvoření seznamu osob a skupin podílejících se na teroristických činech, který přijala Rada EU 27. prosince 2001 a v němž EU nařídila zmrazení aktiv a jiných finančních zdrojů osob spojených s teroristickou činností. Tento seznam je od té doby pravidelně aktualizován. Společné postoje také členské státy EU zaujímají například v případě zavedení vízových restrikcí vůči představitelům třetích zemí, což představuje součást sankční politiky Evropské unie.⁹⁸ Jako příklad této praxe může posloužit nedávný společný postoj států EU vůči Barmě, který byl přijat 13. srpna 2009. Tento společný postoj zakázal cestovat do zemí EU těm představitelům soudní moci, kteří měli podíl na odsouzení političky Aung San Suu Kyi. Toto opatření mělo také vést ke zmrazení aktiv společností, jež vlastnili buď samotní představitelé režimu, nebo osoby na ně zjevně napojené.⁹⁹ Společné postoje byly v minulosti kromě těchto případů využívány také při podpoře mírových a demokratických procesů, ve snahách o zamezení šíření zbraní a při prevenci vzniku konfliktů, ale šlo také třeba o společné postoje, zaujímané z humanitárních důvodů, kdy

---

⁹⁷ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 207. ISBN H0-7325-015-2 061.

⁹⁸ REGELBERGER E. Die Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik der EU – Das Regelwerk im Praxistest. In *Kollektive Aussenpolitik - die Europäische Union als internationaler Akteur*. Baden-Baden : Nomos, 2007. s. 59 – 90. ISBN 978-3-8329-2910-7.

⁹⁹ *Společný postoj Rady EU 2009/615/SZBP* [online]. Brusel : Evropská unie, 2009 [cit. 2016-12-31], Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2009%3A210%3ATOC>>.

byly dočasně přijímány konkrétní osoby jednotlivými členskými státy EU. Zde může jako příklad sloužit společný postoj Rady EU 2002/400/SZBP, který umožnil dočasné přijetí některých Palestinců členskými státy.

Druhým nástrojem, který zavedla Maastrichtská smlouva, jsou společné akce. V tomto případě se, na rozdíl od společných postojů, v rámci společných akcí jednalo o konkrétní události, o kterých se Rada rozhodla, že je nutné na ně takovou formou reagovat. Podobně jako u společných postojů je využití společných akcí relativně široké, a tak byly v minulosti využívány především pro následující účely: pro podporu demokratických a transformačních procesů ve třetích zemích nebo při pomoci během přípravy voleb (a také při jejich monitoringu), pro podporu mírových a stabilizačních procesů prostřednictvím finančních a logistických opatření ve třetích zemích, ale také společné akce v oblasti výroby, využití a šíření zbraní nebo vojenského materiálu.¹⁰⁰ V posledním období jsou společné akce využívány také pro stabilizační aktivity v regionu Západního Balkánu. Jako společná akce byli do této oblasti vysláni kupříkladu zvláštní představitelé EU. Specificky do Albánie byla vyslána pomoc při vybudování policejních a správních struktur v rámci takové společné akce.¹⁰¹

O realizovatelnosti, o přesných představách, východiscích a možných dopadech společné armády EU se vedou v politických i mediálních kruzích diskuze. Myšlenka vytvoření společné armády EU je ovlivněna zejména migrační krizí, teroristickými útoky a vzrůstajícím napětím mezi Západem a Ruskem. Mezi dosavadní integrační snahy lze zařadit EU Battlegroups, které vycházejí ze Společné bezpečnostní a obranné politiky EU (CSDP), fungují na rotační bázi a musí být připraveny k okamžitému nasazení na obranu zájmů a teritoria EU, které ale nejsou dostatečné pro odražení velkého útoku státního aktéra typu Ruska apod., nebo Vojenský štáb EU, který má však spíše konzultační charakter, dohlížel např. na misi EUFOR Althea v Bosně a Hercegovině anebo EUFOR Concordia v Makedonii. Do jisté míry jde o některé opodstatněné argumenty, ale vyvstávají také mnohé otázky, např. kde by mělo být velitelství společné armády EU, jaké by byly jeho kompetence, problémem by mohla být dislokace jednotek, které by se musely neustále stěhovat a další.¹⁰²

---

¹⁰⁰ EECKHOUT, P. *External relations of the European Union: legal and constitutional foundations*. Oxford : Oxford University Press, 2004. s. 206 – 207. ISBN 0-19925165-7.

¹⁰¹ REGELSBERGER E. Die Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik der EU – Das Regelwerk im Praxistest. In *Kollektive Aussenpolitik - die Europäische Union als internationaler Akteur*. Baden-Baden : Nomos, 2007. s. 59 – 90. ISBN 978-3-8329-2910-7.

¹⁰² NOVÁK, M. *Společná evropská armáda – možnosti a překážky realizace* [online]. ESJnews.com, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.esjnews.com/cs/spolecna-evropska-armada-vice-otazek-nez-navrhu>>.

4.3 Evropské bojové skupiny

EU Battle Groups jsou minimální, vojensky účinné, důvěryhodné a soudržné útvary sil rychlého nasazení, které jsou schopné vedení samostatných operací, ale také počátečních fází operací větších. Jsou založeny na jednotkách o velikosti praporu, které disponují kombinovanými zbraněmi a kladou zesílený důraz na složky bojové podpory a servisu. Podle druhového složení a charakteru mise jedna taková bojová skupina představuje asi 1500 členů. Battle Groups dávají prostor principu mnohonárodnosti, přitom mohou být formovány pod velením jednoho státu (model framework nation – členská země přebírá odpovědnost v operaci, ve které EU provádí politickou kontrolu) či v podobě koalice více členských států, popřípadě se souhlasem Unie se může akce ve skupině zúčastnit také země, která není členem EU. Klíčovými principy působení skupin jsou vojenská účinnost a interoperabilita a jejich činnost předpokládá nasazení velitelství a operační a strategické předpoklady pro transport a logistiku.¹⁰³

První autonomní vojenská akce vedená EU byla v červnu 2003 operace Artemis¹⁰⁴ v Kongu, v níž bylo možno nasadit jednotky do 14 dní od žádosti Rady bezpečnosti OSN, a která ukázala schopnost EU operovat s relativně malými silami ve značné vzdálenosti od středu Evropy. Operace Artemis posloužila jako vzorový model rozvoje jednotek rychlé reakce ve formě bojových skupin. Od té doby EU pokročila v dalším vývoji takových útvarů. Bojové skupiny jsou schopny zapojení do celé řady úkolů uvedených v předpokladech Evropské bezpečnostní strategie. Proto jsou cvičeny k boji a jejich plný potenciál by se měl ukázat v úkolech bojových sil při řešení rozmanitých krizí, při zohlednění jejich omezené velikosti.

V lednu 2005 bojové skupiny dosáhly počáteční operační schopnosti. V období do konce roku 2006 v intervalech šesti měsíců byla vždy v pohotovosti nejméně jedna bojová skupina, a poté ji pravidelně střídala jiná. Například v první části roku 2005 byla v pohotovosti skupina, utvořená z jednotek Francie s Velké Británie, ve druhé polovině roku 2005 měla službu bojová skupina Itálie. Plné operační schopnosti bojových skupin bylo dosaženo k 1. lednu 2007. Od tohoto data je EU schopna realizovat dvě na sobě nezávislé operace povahy rychlé reakce ve formátu bojové skupiny, a to takřka

---

¹⁰³ BARCIKOWSKA, A. *EU Battlegroups – ready to go?* [online]. Brussels : European Union Institute for Security Studies, 2013 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z WWW: <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/Brief_40_EU_Battlegroups.pdf>.

¹⁰⁴ BARCIKOWSKA, A. *EU Battlegroups – ready to go?* [online]. Brussels : European Union Institute for Security Studies, 2013 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z WWW: <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/Brief_40_EU_Battlegroups.pdf>.

simultánně. Jakmile jsou jednotky odeslány na místo, je nezbytné, aby dokázaly fungovat po dobu jednoho měsíce a další tři měsíce po dodání potřebných nových zásob. Stále se vedou diskuze, které se zaměřují na budoucnost evropských bojových skupin, jelikož prozatím nebyly ani jednou využity. Například státy jako Francie a Německo se přiklánějí k vybudování centrálního velení, ale Velká Británie se staví proti němu, také Nizozemsko je více nakloněno tomu, aby dále pokračovala mezivládní spolupráce. V současnosti má Evropská unie k dispozici 18 bojových skupin, na kterých se celkově podílí 26 zemí (bez Dánska a Malty).¹⁰⁵

Koncept Battle Groups tak v současnosti poskytuje Unii nástroj povahy kapacity rychlé reakce, který přispívá k její akceschopnosti a aktivitě. Pomocí nich může EU reagovat na vznikající krize využitím vojenských prostředků. Zároveň se tento nástroj má stát motorem rozvoje vojenských kapacit a další tvorby ozbrojených sil jednotlivých členských států. To vše ovšem předpokládá možnost zrychleného procesu rozhodování. Na to musejí být připraveny nejen orgány samotné EU, ale rovněž na úrovni států je potřeba dosáhnout potřebné synchronizace, aby síly byly schopné akce v potřebném čase a rozsahu. Konečně, rámec Battle Groups je také příležitostí k posílení a prohloubení vojenské spolupráce mezi státy EU. Přispívá tak zcela konkrétním způsobem k utváření a posilování vojenské identity EU.¹⁰⁶

4.4 SWOT analýza společné armády EU

Ze získaných poznatků a dat je v této kapitole sestavena SWOT analýza, ve které jsou vymezeny silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby ve vztahu k vytvoření společné evropské armády.

Silné stránky

Evropská unie prostřednictvím formování společné evropské armády posiluje své vojenské schopnosti a rozvíjí svůj potenciál nadnárodní vojenské kooperace. Společné vojenské síly EU mohou participovat v zahraničních misích a přispívají k posilování vazeb mezi jejími členskými státy.

Členské státy v současnosti participují v rozmanitých nadnárodních vojenských seskupeních, přičemž jejich vojenská spolupráce se díky vývojovým okolnostem opírala

---

¹⁰⁵ POP, V. *Sweden seeks scrutiny of EU battle groups* [online]. Brussels : EU Observer, 2009 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://euobserver.com/9/28627>>.

¹⁰⁶ POP, V. *Sweden seeks scrutiny of EU battle groups* [online]. Brussels : EU Observer, 2009 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://euobserver.com/9/28627>>.

především o geopolitická, historická či ekonomická hlediska. V EU fungují regionální platformy spolupráce ve vojenské oblasti, přičemž nejvíce integrovanou skupinou jsou státy Beneluxu, jež v řadě oblastí, například v ekonomických úsporách, mohou sloužit jako inspirace i pro další regionální skupiny nebo spolupráci v úrovni celé EU.

Některé státy EU vytvořily stálý vojenský nadnárodní celek Eurocorps, v němž jsou zapojeny i státy mimo EU a jehož vojenské kapacity se trvale navyšují. Rozvoj a posilování schopností takových platform jsou účinnou základnou pro budoucí intenzivní vojenskou integraci. Rozmanité platformy umožňují přístup také dalším členským státům ke společné činnosti. Nárůst participujících států a zvyšování vojenských kapacit těchto uskupení je předpokladem transformace jejich regionální povahy do nadnárodní celoevropské roviny společných ozbrojených sil.

V souladu s Lisabonskou smlouvou se státy EU podílejí na fungování smlouvou vytvořených institucionálních nástrojů, což vytváří podmínky pro hlubší obrannou integraci prostřednictvím koordinace a participace.

EU v současnosti disponuje menšími EU Battle Groups, které nemají permanentní charakter, ale státy sdružené v těchto seskupeních mohou získat cenné zkušenosti s vojenskou spoluprací na nadnárodní rovině, přičemž tato uskupení také průběžně vytvářejí rámec celkové podpory kooperace.

Společná armáda EU posiluje nezávislost evropských zemí na pomoci ze strany NATO a národních armád. Existují odborníci, kteří se domnívají, že díky vytvoření společné armády by mělo dojít k posílení vztahu se spojenci z NATO, což představuje nepochybně obrovskou výhodu.

Obecně je silnou stránkou společné armády posílení obranyschopnosti Evropy. Je totiž nezbytné, aby Evropa uměla chránit nejen své obyvatele, ale také své hodnoty a dokázala v důležitých a ohrožujících situacích udržovat dobré vzájemné vztahy, jednotu a spolupráci.

Slabé stránky

Bezpečnostní strategie jednotlivých členských států EU jsou stále fragmentované a státy je upřednostňují před unijní bezpečnostní strategií. Členské státy EU rovněž vnímají rozdílně rizika pro svou bezpečnost a s tím souvisí i jejich různá ochota se angažovat ve společných projektech a vojensky zasahovat. S tímto faktorem souvisí také fragmentace výzbroje mezi členskými státy, která u EU významně překonává například americké ozbrojené síly, což snižuje možnost interoperability mezi národními armádami

Dosavadní mise a operace, které byly v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky měly konkrétní a časově limitovaná vymezení. Dosud není rozhodnuto o časovém horizontu vytvoření permanentních ozbrojených sil s neurčitou dobou ukončení působnosti.

Mezi slabé stránky je možné zařadit nedostatek finančních prostředků, které by se daly využít pro vytvoření a zajištění společné armády. Menší státy nemají takové možnosti, jaké mají větší země a i ekonomická situace je v zemích EU odlišná. Například Slovinsko, jež je malou zemí, si nemůže dovolit se svým rozpočtem tolik, co daleko větší stát. Pokud by si chtělo pořídit 30 stíhaček, bude se jednat z finančního hlediska o neřešitelný problém, naopak Francie s takovým nákupem nebude mít velké potíže.¹⁰⁷

K ekonomickým slabinám formování společné armády je potřeba zmínit také faktor obranného průmyslu, u kterého jsou ve státech EU odlišné vlastnické poměry ve zbrojním sektoru. Národní obranné průmysly jsou mimo to vnímány jako citlivá oblast, nad níž si státy touží uchovat kontrolu jako nad nástrojem a projevem svrchovanosti státu, který umožňuje nezávislé rozhodování v oblasti národní bezpečnosti a utváření armádního potenciálu s ohledem na vlastní potřeby a podmínky.¹⁰⁸ To vede k preferování vlastních specifik a požadavků, takže výsledkem je již zmíněná velká fragmentace výzbroje a vybavení. Jako konkrétní příklad rozdílu může posloužit situace českého obranného průmyslu, který je z 80 % vlastněn soukromě, zatímco například polský obranný průmysl je asi z 90 % státní.

Slabou stránkou armádní spolupráce v EU je rovněž nejednotnost a názorové rozpory jednotlivých členských zemí, s čímž bezpochyby souvisí také rychlost reakce na nastalou situaci. Pokud dojde k ohrožení, je nezbytná rychlá akce, což v případě evropské armády může představovat hlavní problém. S největší pravděpodobností bude potřeba souhlas všech členských zemí k provedení určité akce. Co je dobré pro jednu zemi, nemusí být prospěšné pro zemi druhou a tak dochází k diskuzím, které pochopitelně prodlouží čas reakce, což je však v okamžiku nezbytné rychlé reakce nežádoucí. Země Evropské unie mívají často problém se dohodnout na méně podstatných věcech, jak se chtějí pak dohodnout na věcech týkajících se podoby a rozmístění společné evropské armády.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ UHER, M. *NÁZOR: Federální armáda Evropské unie* [online]. Armádní noviny, 2014 [cit. 2016-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadninoviny.cz/nazor-federalni-armada-evropske-unie.html>>.

¹⁰⁸ TŮMA, M., et al. *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2009)*. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. s 48 - 49. ISBN 978-80-7278-522-3.

¹⁰⁹ UHER, M. *NÁZOR: Federální armáda Evropské unie* [online]. Armádní noviny, 2014 [cit. 2016-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadninoviny.cz/nazor-federalni-armada-evropske-unie.html>>.

Tabulka 1: Silné a slabé stránky společné armády EU

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - posílení vojenských schopností EU - rozvoj potenciálu nadnárodní vojenské kooperace - participace ve stávajících vojenských seskupeních - zkušenosti z dosavadních akcí NATO a EU Battle Groups - úsilí o společnou unijní bezpečnostní strategii - rámec vytvořený Lisabonskou smlouvou - institucionální nástroje pro obrannou integraci 	<ul style="list-style-type: none"> - nejednotnost bezpečnostních strategií jednotlivých států EU - limitované finanční zdroje - rozdílné ekonomické možnosti států financovat vojenské výdaje - fragmentace výzbroje a vybavení - rozdílné vlastnické poměry ve zbrojním sektoru - omezená schopnost rychlé reakce s ohledem na rozdílnost jednotlivých zemí

Je zřejmé, že pro vybudování společné armády existují jak klady, tak zápory. Každá z členských zemí NATO má jinou strategickou polohu, rozdílný počet obyvatel, různou rozlohu, různou hospodářskou vyspělost a různě silnou armádu. Problémy při budování společné armády NATO se jeví zejména z politického hlediska, při nutnosti vypracování ucelené koncepce (kde umístit generální štáb, materiální, technické i personální zabezpečení a další). Mezi klady společné armády lze zmínit úsporu nákladů (jednotné velení, vyšší efektivita apod.), přesto však nebude její případné vybudování v budoucnu jednoduchou záležitostí.

Příležitosti

Úsilí o formování společné evropské armády posiluje pozici EU na mezinárodním poli jako normativního aktéra, to znamená aktivního prosazovatele určitých hodnot a přístupů, resp. celkové kultury utváření mezinárodních vztahů.¹¹⁰

Evropská unie má díky této aktivitě prostor k prosazování efektivní a udržitelné strategické kultury cestou vytváření společných bezpečnostních strategií, včetně koherentního chování v prostředí mezinárodní politiky a společné identifikace hrozeb pro EU. Tyto společné bezpečnostní strategie by měly vést k větší harmonizaci členských

¹¹⁰ MANNERS, I. Normative Power Europe. A Contradiction in Terms? *Journal of Common Market Studies*, 2002. č. 2, s. 235–258.

států při hájení společných hodnot a čelení společným hrozbám. EU se zaměřuje na prohlubování své role tzv. „soft power“ a tato role by měla být také východiskem pro působení a nasazování společných jednotek.

Dobrym důvodem pro tvorbu společných vojenských kapacit EU je ekonomická výhodnost sloučení armád, či alespoň některých částí těchto armád. V případě založení společné evropské armády lze předpokládat efektivnější využívání financí, než je tomu v případě financování jednotlivých armád evropských zemí. Vojsko placené ze společných finančních prostředků si bude moci pořídít daleko lepší vybavení, tedy zbraně a techniku schopnou naplňovat rozmanité mise.¹¹¹ Díky sjednocení výzbroje, výzkumu a dalších součástí obranných struktur států by pravděpodobně došlo ke značným úsporám, mimo jiné proto, že z téměř dvou milionů vojáků, které mají státy EU k dispozici, jich lze v současnosti do zahraničních misí vyslat jen 100 tisíc.¹¹² Rozdílné vybavení evropských armád zhoršuje podmínky pro jejich vzájemnou spolupráci a kooperaci.

Současná Evropa zažívá těžké okamžiky, které jsou spojeny s migrační krizí. Do Evropy proudí davy lidí, hledajících na evropském kontinentu azyl nebo ekonomický prospěch. Řada z nich nemá žádné doklady a snaží se překročit hranice nelegálním způsobem. V roce 2015 dorazilo do Itálie 153 842 migrantů a do Řecka 856 723. Podle Evropské komise do Evropy do roku 2017 mohou přijít až 3 miliony lidí hledajících azyl. OSN hovoří dokonce až o 31 milionech migrujících lidí, kteří by mohli do roku 2050 doputovat na evropský kontinent. Většina z nich se bude chtít dostat do Velké Británie, Španělska, Německa a Itálie.¹¹³ Společná armáda Evropě poskytuje možnost se bránit nelegální migraci, kontrolovat migraci humanitární a ekonomickou, a obecně zvyšuje její schopnost účinněji bránit své hranice.

Menší závislost na NATO lze také pokládat za příležitost, protože vede k uvědomění si nutnosti obrany svých zájmů prostřednictvím vlastních sil, potřeby zajistit tyto síly dostatečnými finančními, materiálními a personálními zdroji a také k potřebné proměně vztahu veřejnosti k významu těchto nástrojů.

---

¹¹¹ KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

¹¹² KEOHANE, D., VALASEK, T. *Willing and able? EU defence in 2020* [online]. London : Centre for European Reform, 2006 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/e_2020_844-1362.pdf>.

¹¹³ HOKOVSKÝ, R. *Migrační krize v číslech* [online]. Praha : Think-tank Evropské hodnoty, 2016 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/02/TK_migrace_datasheets.pdf>.

Hrozby

Zřejmě nejvýraznější překážkou vytvoření společné evropské armády je trvající neochota států k plnému překonání národní suverenity a malá ochota k delegování rozhodování a kontroly nad vlastními ozbrojenými složkami na nadnárodní úroveň. Tuto okolnost je potřeba vnímat jako zásadní, ačkoliv nejvýrazněji se v tomto ohledu chovala Británie, která dlouhodobě nepřipouštěla omezení národní suverenity v obranné politice. Británie je v současnosti ve fázi tzv. brexitu a je tedy potřeba vyčkat, jak nová situace změní pozice ostatních států. Důležitým zřetelem v této souvislosti je také skutečnost, že jednotlivé státy vnímají stále citlivě své rozdílné národní zájmy na rozdíl od spíše vágně pojímaného společného zájmu EU. V případě formování společné armády a jejího případného nasazení v operacích by totiž mohlo dojít k ohrožení zájmů některého ze států. V současné době probíhají jednání o vystoupení Velké Británie z EU, je možné, že tuto skutečnost nadnese premiérka Mayová již na summitu v Bruselu v březnu 2017. S Brexitem jsou očekávány ekonomické, sociální i bezpečnostní dopady na všechny země EU. Velká Británie byla již iniciátorem vzniku Spojeného expedičního sboru v roce 2012 (blíže viz podkapitola 4.5).

Důsledkem této neochoty států delegovat pravomoci a kontrolu na nadnárodní úroveň je také neshoda na unijních autoritách, které by měly vystupovat ve společném zájmu v bezpečnostní oblasti. Praktickým příkladem jsou obtíže se zapojením vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicy Mogheriniové v ukrajinské krizi. V klíčových mírových jednáních Minsk II vyjednávali za EU prezident Francie Francois Hollande a německá kancléřka Angela Merkelová. To znamená, že role unijní autority byla upozaděna a členské státy se chopily stěžejní úlohy při řešení krizové situace. Dá se proto odhadnout, že pozice typu ministra obrany EU by byly v případě vojenské krize pravděpodobně jen stěží akceptovány jako nejvyšší autority.

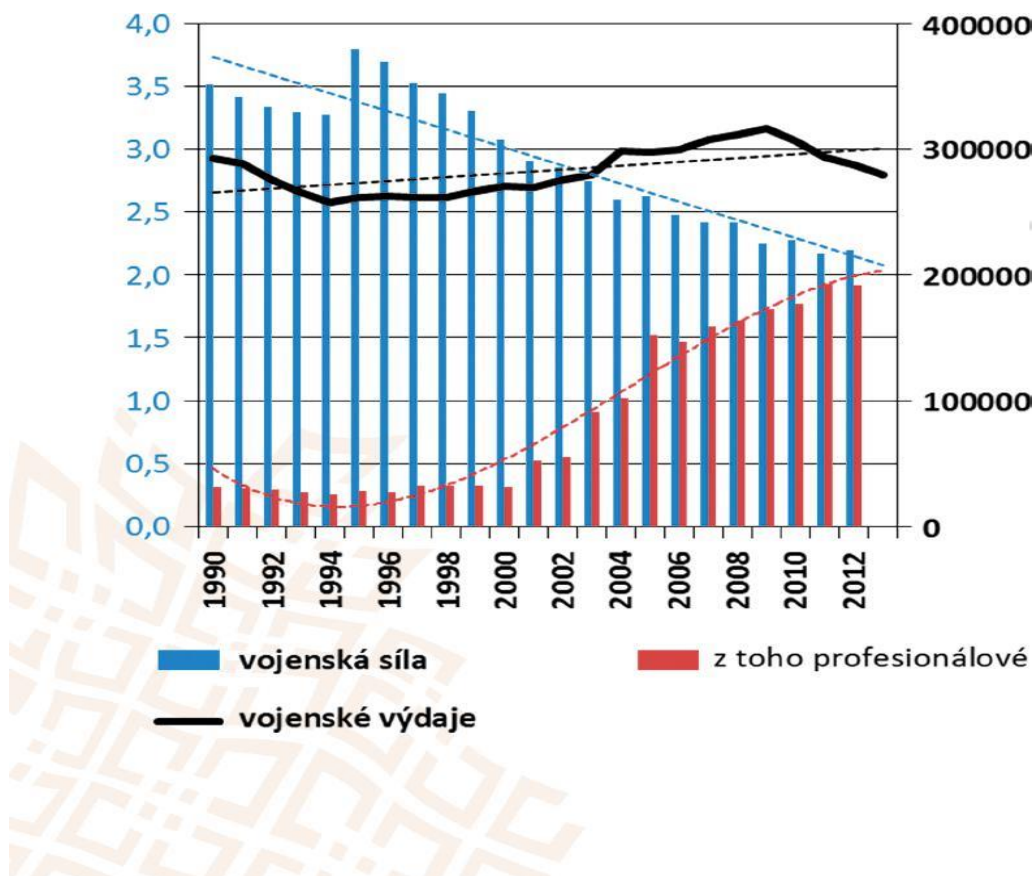
Rizikem společné evropské armády jsou rovněž stále trvající ekonomické potíže některých evropských zemí, které se dosud nezotavily z následků finanční a dluhové krize z let 2008-2009. Zejména fiskální problémy států mají závažné dopady na armády členských zemí. V řadě zemí došlo kvůli krizi ke snižování počtu vojáků a techniky. Rozpočty, jež se dotýkají obrany státu, byly snižovány a jako celek se stále ještě nedostaly na předkrizovou úroveň. Modernizace a vývoj nových prostředků byly také omezeny. Zdroje, dříve alokované na obranu, jsou tak v současnosti používány na jiné, naléhavější oblasti (např. sociální a rozvojové programy).¹¹⁴ Graf 1 ukazuje vývoj vojenských výdajů

---

¹¹⁴ UHER, M. *Názor: Federální armáda Evropské unie* [online]. Armádní noviny, 2014 [cit. 2016-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadinoviny.cz/nazor-federalni-armada-evropske-unie.html>>.

a počtu vojáků v zemích Evropské unie. Výdaje od krize 2008-9 klesají a snižuje se také vojenská síla, byť počty profesionálních vojáků narůstají. Evropa je tak slabší jak relativně, tak v absolutním vyjádření.

Graf 1: Vojenské výdaje (mil. USD) a vojenská síla EU (mil. osob) v letech 1990-2013¹¹⁵

Níže přiložená tabulka č. 2 ukazuje výdaje, které jsou vynakládány na obranu jednotlivých zemí NATO v procentech hrubého domácího produktu. Spojenci se v září roku 2014 na summitu, který se konal ve Walesu, dohodli, že výdaje poskytované na

¹¹⁵ VONDRA, A. Česká republika mezi NATO a SBOP. In *Česká republika ve Společné bezpečnostní a obranné politice* [online]. Praha : CEVRO Institut, 2015 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z WWW: <[http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/PCTR/Publikace/2015/policy%20paper%20C4%8CR%20ve%20SBOP%20EU%20\(web\).pdf](http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/PCTR/Publikace/2015/policy%20paper%20C4%8CR%20ve%20SBOP%20EU%20(web).pdf)>.

obranu budou navyšovat, a to až na 2 % hrubého domácího produktu. Jak je však z tabulky 2 patrné, tak danou hranici splnilo pouze pět členských států – Polsko, Estonsko, Řecko, USA a Velká Británie.¹¹⁶ Z tabulky 2 je také možné odvodit vývoj výdajů těch států EU, které jsou sdružené v NATO, na vojenské výdaje. Pro porovnání jsou zde roky 1995 až 2015. Především u evropských států je zjevné, že kontinuálně dochází k poklesu výdajů na vojenské účely, což je možné chápat jako hrozbu i pro perspektivu společné armády.

Tabulka 2: Výdaje na obranu jednotlivých zemí NATO v procentech hrubého domácího produktu¹¹⁷

	1995-1995	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2011	2012	2013	2014	2015
NATO-Evropa	2,0	1,9	1,7	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5
Kanada	1,3	1,1	1,2	1,1	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0
USA	3,2	3,3	4,4	4,3	4,8	4,4	4,1	3,8	3,6
Severní Amerika	3,1	3,1	4,1	4,0	4,4	4,1	3,8	3,5	3,4
NATO celkem	2,6	2,6	2,9	2,8	3,0	2,8	2,7	2,5	2,5

Rizikem vývoje směřujícího ke společné evropské armádě je také současný rozhodovací mechanismus v rámci EU a samotná povaha formulace politiky uvnitř společenství. SBOP je pro členské státy problematickou oblastí, což reflektuje nutné jednomyslné hlasování v rámci této společné politiky. Zatím není na úrovni států ochota ke změně tohoto způsobu hlasování, takže otázky obranné integrace musejí být odsouhlaseny všemi členskými státy, což zvyšuje pravděpodobnost nedosažení konsenzu.

Dalším významným zdrojem konfliktů je určení unijní instituce, která má rozhodovat o nasazení armády. Francouzské nebo německé návrhy uvádějí Evropský parlament nebo vytvoření speciální Rady pro obranu, ale tyto návrhy se opírají o národní východiska pojetí obranné integrace, která nemají u ostatních států potřebnou podporu.

¹¹⁶ *Ve výdajích na obranu musí spojenci zrychlit, vyzval šéf NATO* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/staty-nato-musi-zrychlit-vydajich-na-obranu-fzh-/zpr_nato.aspx?c=A150622_181254_zpr_nato_inc>.

¹¹⁷ *Ve výdajích na obranu musí spojenci zrychlit, vyzval šéf NATO* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/staty-nato-musi-zrychlit-vydajich-na-obranu-fzh-/zpr_nato.aspx?c=A150622_181254_zpr_nato_inc>.

Tabulka 3: Příležitosti a hrozby společné armády EU

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - posílení pozice EU jako normativního aktéra - prostor k prosazování efektivní a udržitelné strategické kultury - harmonizace členských států při hájení společných hodnot a čelení společným hrozbám - efektivnější využití financí na obranu, ekonomické úspory - možnost bránit se nelegální migraci, kontrolovat migraci humanitární a ekonomickou - posílení ochrany hranic EU - snížení závislosti na NATO a posílení odpovědnosti zemí EU za svou obranu	<ul style="list-style-type: none"> - neochota států k plnému překonání národní suverenity - neochota států k delegování rozhodování a kontroly nad ozbrojenými složkami na nadnárodní úrovni - neshoda na autoritách, které by měly vystupovat v unijním zájmu v bezpečnostní oblasti - současný rozhodovací mechanismus v rámci EU - je obtížné určit unijní instituci, která má rozhodovat o nasazení armády - trvající ekonomické potíže některých evropských zemí - klesající výdaje evropských zemí na vojenské účely

Tabulka č. 4 obsahuje počty vojenského personálu v jednotlivých zemích NATO z let 2009-2016:¹¹⁸

Country	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 e
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Military personnel (thousands)								
Albania	11	11	10	8	7	7	6	7
Belgium	36	34	32	31	31	31	31	29
Bulgaria	32	30	29	26	28	27	27	31
Croatia	16	16	16	16	16	15	15	15
Czech Republic	24	24	22	22	20	20	21	22
Denmark	19	19	19	19	18	17	16	16
Estonia	5	5	6	6	6	6	6	6
France	239	234	227	219	213	207	207	..
Germany	247	235	205	192	184	179	180	180
Greece	135	128	117	110	110	107	106	106
Hungary	19	20	19	19	18	17	17	18
Italy	197	193	192	189	189	183	182	182
Latvia	5	5	5	5	5	5	5	5
Lithuania	8	8	8	8	8	9	12	13
Luxembourg	0.9	0.9	0.9	0.8	0.9	0.8	0.9	0.9
Netherlands	48	48	45	44	42	41	41	41
Norway	18	19	21	21	20	21	21	20
Poland	99	100	97	98	100	99	103	103
Portugal	40	43	35	34	33	31	31	31
Romania	67	67	66	66	66	65	64	70
Slovak Republic	15	14	13	13	12	12	12	13
Slovenia	7	7	7	7	7	7	7	7
Spain	132	131	127	125	122	122	121	121
Turkey	495	495	495	495	427	423	426	411
United Kingdom	195	198	191	184	179	169	163	161
NATO - Europe	2,112	2,084	2,004	1,956	1,862	1,822	1,822	..
Canada	60	61	68	68	68	66	66	65
United States	1,418	1,427	1,425	1,400	1,382	1,338	1,311	1,305
North America	1,478	1,488	1,493	1,467	1,450	1,404	1,376	1,370
NATO - Total	3,589	3,572	3,497	3,423	3,312	3,226	3,198	..

NATO disponuje armádou o celkovém počtu 3 198 000 vojáků. Z toho v Evropě je to 1 822 000 vojáků. Severní Amerika disponuje 1 376 000 vojáků (tj. Kanada 66 000 vojáků a USA 1 311 000 vojáků).

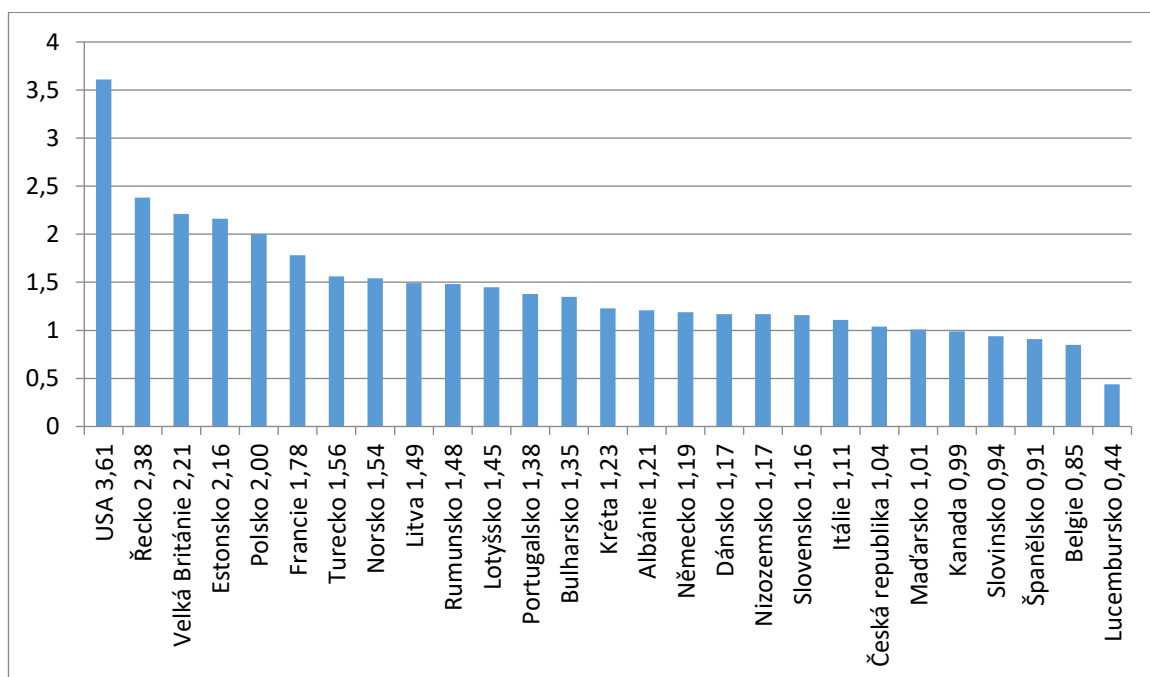
Nejsilnější armádu v Evropě má Turecko (426 tis. vojáků), druhou největší armádou se může chlubit Francie (207 tis. vojáků) a třetí nejpočetnější armádu má Itálie (182 tis. vojáků). Vojenské mocnosti jakými jsou Německo (180 tis. vojáků) a Velká Británie (163 tis. vojáků) se tedy překvapivě umísťují až na čtvrtém a pátém místě.

Za zmínku určitě stojí i polská armáda, která čítá 103 tis. vojáků a jako jedna z mála evropských armád od roku 2009 navýšila své počty.

Česká armáda s 21 000 vojáky rozhodně patří spíše mezi ty menší evropské armády.

¹¹⁸ *Defence Expenditures of NATO Countries (2009-2016)* [online]. NATO, 2016 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160704_160704-pr2016-116.pdf>.

Graf č. 2: Výdaje na obranu (podíl HDP) za rok 2016¹¹⁹

Jak ukazuje výše uvedený graf č. 2, v roce 2016 dosáhly výdaje na obranu (podílu HDP ve výši 2 %) pouze USA, Řecko, Velká Británie, Estonsko a Polsko.

ČR je na 7. příčce s 1,04 % podílu HDP.

Česká republika v roce 2016 na obranu vynaložila 1,04 % HDP a v rámci NATO jde o 7. nejhorší výsledek. Nejméně na obranu vynakládá Lucembursko, což je ale vzhledem k velikosti a poloze tohoto státu pochopitelné.

NATO shromažďuje veškeré výdaje na obranu, a také ekonomické a demografické informace, a to jak aktuální, tak také odhadované budoucí obranné výdaje.

4.5 Spojený expediční sbor

Spojený expediční sbor vzniká od roku 2012, kdy iniciátorem je Velká Británie. Již v současnosti je JEF (Joint Expeditionary Force) schopen vysílat své ozbrojené mise. Členy jsou spolu s Velkou Británií Dánsko, Nizozemsko, Norsko, Litva, Lotyšsko a Estonsko. Všechny tyto země jsou zároveň členy NATO. JEF nemá speciálně vytvořené jednotky, ale je počítáno s účastí všech složek ozbrojených sil všech zúčastněných zemí, tj. jak pozemních, tak vzdušných a námořních sil.

¹¹⁹ *Defence Expenditures of NATO Countries (2009-2016)* [online]. NATO, 2016 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160704_160704-pr2016-116.pdf>.

Spolupráci v rámci společné obrany Evropy s Velkou Británií zvažují neutrální skandinávské země - Švédsko a Finsko. Posílení obrany Švédska a Finska se stalo aktuální zejména po vypuknutí ukrajinské krize. Členství v JEF by umožnilo těmto dvěma zemím zapojení do vojenských struktur NATO bez přímého vstupu do Aliance (kompatibilita vojenské výzbroje, strategie). Rozhodnutí o členství v JEF bude v případě Švédska a Finska koordinované, provedené na společné analýze. Případného členství těchto dvou skandinávských zemí v tomto vojenském uskupení se obává především Rusko.¹²⁰

---

¹²⁰ LÉBR, T. *Švédsko a Finsko nevěří evropské obraně, spojit se chtějí s Brity* [online]. Praha : MAFRA, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/svedsko-finsko-obrana-0uq-/zahranicni.aspx?c=A170209_121642_zahranicni_bur>.

5 MOŽNOSTI VZNIKU SPOLEČNÉ ARMÁDY

Myšlenka společné armády EU není nová a je tématem politických a bezpečnostních jednání již delší dobu. Znovu se problém bezpečnosti a obrany Evropy stává aktuální s vývojem globalizace a nových bezpečnostních hrozeb.

5.1 Přípravenost EU pro vznik společné armády

Zhodnocení připravenosti Evropské unie pro společný projekt ozbrojených sil je důležité nejprve stručně uvést přehledem změn v globální strategické rovnováze, které pro takový projekt vytvářejí prostředí a jeden z důležitých motivů. Především je zde zřejmá rostoucí ekonomická síla lidnatých zemí, jako jsou Čína nebo Rusko, ale také například Indie, čímž je podstatným způsobem ovlivněna také jejich rostoucí vojenská síla. Tento vývoj přesouvá pozornost USA mnohem více na politicky a bezpečnostně neklidnou oblast Asie, což je však z hlediska Spojených států logické, podobně jako opakované volání USA po budování tzv. evropského pilíře NATO.

Je zjevně nutné akceptovat fakt, že svět se stává opět multipolárním, a pokud má v něm EU hrát významnou roli, potřebuje mít reálnou možnost podporovat svou politiku reálnou silou, a to kromě stále významnější síly ekonomické také vojenskou. Evropské státy asi nebudou mít tendenci ani v budoucnosti přímo založit svůj vliv na síle zbraní, ale stále nastávají v mezinárodních vztazích situace, kdy se diplomacie a politické zájmy musejí opřít o existenci reálné vojenské síly. Jak je asi zřejmé, USA nemohou hájit evropské zájmy na úkor svých vlastních, to znamená, že prosazování zájmů evropských zemí nemůže zcela spoléhat na vojenskou podporu amerického hegemona.

Je zde samozřejmě možnost, že spolupráce v bezpečnostní oblasti bude v EU stagnovat. A to zejména, pokud uspějí názorové proudy, které se snaží o zmenšení vlivu Unie a spolehnoutí se na USA jako garanta bezpečnosti samotné EU i celého světového řádu. V takovém případě by byly v Evropě budovány vojenské struktury hlavně pro mise NATO. To by mohlo mít devastující vliv na pozici EU a její schopnost prosazovat své zájmy a hodnoty. Moc ve vznikajícím multipolárním světě by si vysoce pravděpodobně rozdělili staří i noví aktéři, pro které by nebylo obtížné odsunout evropský kontinent na vedlejší kolej. Ačkoliv lze tento extrémní scénář považovat za málo pravděpodobný, jestliže se evropské země i EU jako celek nebudou schopny přizpůsobit změnám okolností, je hrozba postupné ztráty vlivu Evropy na světový řád zcela reálná.

Uvedené skutečnosti by měly být pro Evropskou unii a její členské státy zcela zásadním signálem k zamyšlení nad aktuální udržitelností stavu obrany Evropy jako celku

i jejich jednotlivých států, Ale zejména by měly být motivující pro praktické činy, jež by nadřadily společné potřeby a hodnoty nad partikulární zájmy členských států EU.

Důležité skutečnosti, týkající se možnosti vytvoření společných evropských sil, či lépe řečeno evropské armády, se nesou kromě legislativního rámce minimálně ve třech základních rovinách: politické, ekonomické a vojenské. Tyto úrovně na sobě hluboce závisí a pouze jejich harmonizace by mohla vést k reálnému a udržitelnému řešení.

- Nezbytné je zmínit nejprve **politickou rovinu**, která je primární a odehrají se na ní nejdůležitější konflikty a rozhodnutí. Snadný předpoklad, že se státy EU dohodnou na politickém rámci společné armády, byl řadu let spíše iluzí. V současné době se nicméně politické představy států přiblížily k bodu reálného řešení. Aktuální iniciativy vybraných členů EU jsou míněny vážně a navíc se dá oprávněně konstatovat, že se nejedná pouze o gesta nebo plané proklamace. Z politického hlediska jsou účinné a také moderně vyzbrojené, náležitě připravené společné ozbrojené síly EU důležitým nástrojem společné zahraniční i bezpečnostní politiky, či obecně bezpečnostní a obranné politiky Unie. V uvedeném směru je úloha politických lídrů členských zemí a samotné EU nezastupitelná.
- **Ekonomická rovina** představuje racionální a efektivní vynaložení lidských, materiálních a pochopitelně i nezbytných finančních prostředků do společného projektu. Jak již bylo konstatováno dříve v textu, lze díky omezení fragmentárnosti, duplicit a diferencí předpokládat významné snížení nákladů na obranu, což je důležitý ekonomický argument. Podobně, jako fungují stávající instituce EU (jako jsou např. Evropský parlament, Soudní dvůr EU, Evropská komise, Účetní dvůr EU, Evropská centrální banka nebo také Evropská investiční banka, Evropský investiční fond i Evropský veřejný ochránce práv a řada jiných), by také mohly fungovat společné ozbrojené síly EU a jejich nezbytné orgány. Do uvedené roviny je možné zařadit rovněž bezpečnostní i obranný průmysl členských zemí EU, jež by měl být prostřednictvím Evropské obranné agentury mnohem účinněji koordinován.
- **Vojenská rovina** je z hlediska fungování společných vojenských sil EU nejdůležitější. Nejdůležitější částí rozhodnutí a opatření ve sféře vojenské je samotné postupné vytváření efektivního společného operačního uskupení, což znamená vytváření celku vojenských sil, které jsou vyčleněny od různých členských států, vytváření orgánů velení, dále také stmelování dílčích kontingentů a jejich předávání do podřízenosti, kde navíc existuje mnoho rozličných typů

velení i řízení, doplňování, přeprava, střídání včetně složitého zabezpečování kontingentů. Tato oblast v současnosti ze 70 až 80 % zůstává v národní odpovědnosti dílčích členských, ale často i nečlenských států, což tento proces činí velmi nepružným. V této oblasti je možné reflektovat a využít celou řadu zkušeností z výstavby, přípravy a pochopitelně také z použití vojenských sil členských států NATO. Navíc je díky této rovině zkušeností dobře známo, jak se řeší komplikované otázky politického rozhodování k zasazení ozbrojených sil států do rámce mnohonárodních operací v NATO, EU a celé řady jednotlivých členských států.

Budování akceschopné společné evropské ozbrojené síly navíc znamená potřebu alespoň částečného opuštění principu národní odpovědnosti, přičemž uvedenou odpovědnost je nutné přenést na unijní úroveň. V podstatě se jedná o to, aby každý členský stát EU zvýšil vlastní podíl na financování dalšího společného projektu EU a tedy i společných ozbrojených sil. V rámci diskusí se však často ukazuje pochopitelný názor, že bez možnosti národních armád by dílčí členské státy EU nebyly natolik suverénní, jak v současné situaci jsou. V případě společné armády nejde ovšem o prosté nahrazení národních armád společným projektem ozbrojených sil EU, nýbrž o další skutečnosti. Národní armády budou nepochybně existovat i dále, avšak budou primárně určeny k účelu plnění úkolů na území vlastního státu. Takto budou stále pod národním velením, ale mohou být menší co do počtu v porovnání se současnými armádami. Byly by méně početné přinejmenším o předpokládané vyčleňované kontingenty určené do mnohonárodních sil, pokud nebudeme zatím brát do úvahy i úspory díky omezení duplicit a fragmentace.

V rámci vlastní realizace by bylo vhodné začít například pilotním projektem – jako např. výstavbou brigády rychlého nasazení, či také aeromobilní brigády s počtem do 5000 osob a rovněž s moderní výzbrojí včetně vybavení, která je schopna plnit úkoly v Evropě a přilehlém okolí v podřízenosti EU či jinde na světě v podřízenosti NATO. Společně s tvorbou uvedené brigády se rovněž mohou vytvářet výcvikové, výzkumné nebo vzdělávací instituce EU. Dle rozpracovaných operačních a mnohých vojenských koncepcí by se navíc s využitím jednotlivých metod vědeckého předvídání budovaly i jiné nezbytné prvky operačního velení, dále pak podpory včetně zabezpečení. V rámci budování i samotné přípravy by mohly být navíc využity zkušenosti českých, ale i finských chemiků, také řeckého transportního loďstva nebo i britského ponorkového loďstva, německých tankových vojsk, francouzských speciálních jednotek a mnohých

dalších. Rozdělení vojsk musí odpovídat příslušným možnostem výcviku, včetně vlastního nasazení. Navíc musejí být co nejvíce využity současné kapacity z hlediska výcviku, ubytování, a to včetně společenského vyžití. Vlastní personální obsazení by dále mělo podléhat přísnému výběrovému řízení u všech členských států EU. Mezi výhody společné evropské armády by mohly patřit minimálně tyto:

- *„personál by byl nesporně na vysoké odborné úrovni díky přísným kritériím při výběrových řízeních,*
- *evropská armáda by byla jednotně vyzbrojena a vybavena nejmodernější technikou,*
- *jednotným výcvikem a vzděláváním velitelů a ostatních příslušníků by bylo dosaženo vysokých operačních schopností,*
- *rozhodovací procedury k zasazení sil by se zjednodušily a významně urychlily,*
- *transatlantická vazba by byla posílena zjednodušením komunikace (USA a další členové NATO-nečlenové EU by řešili otázky pouze s orgány EU a ne s každým jednotlivým státem EU zvlášť),*
- *velení a řízení vojsk by se netříštilo mezi unijní a národní velení,*
- *logistická podpora zasazených společných ozbrojených sil EU by se podstatně zjednodušila a byla by plně v odpovědnosti operačního velitelství EU,*
- *snížila by se zatíženost a administrativní náročnost pro velitelské struktury národních armád při vyčleňování a přepodřizování vyčleňovaných kontingentů.“¹²¹*

Důležitým faktorem s velkou pravděpodobností může být i již zmíněné zlevnění a zefektivnění systému společné obrany Evropy. Vyřešily by se takto i některé otázky ve vztahu mezi NATO a EU.¹²²

Ochranu svého vzdušného prostoru zajišťuje Severoatlantická aliance pomocí společného systému protivzdušné obrany (NATINAMDS). České letectvo vyčleňuje pod alianční vedení dva stíhací letouny Gripen. Tento systém je určen výhradně k obraně před vojenskými hrozbami, ale nezajišťuje obranu před civilními letouny, které mohou být zneužity k teroristickému útoku. V rámci NATO byla dohodnuta v únoru 2017 na základě

---

¹²¹ KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

¹²² KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.

předchozích jednání spolupráce mezi Českou republikou a Slovenskem o společné ochraně vzdušného prostoru, a to od léta 2017. ČR i Slovensko budou i nadále zajišťovat ochranu svého vzdušného prostoru samostatně, ale jedná se zejména o situace, kdy by podezřelý letoun mířil na území druhého státu, nebo se ocitnul v rukou teroristů anebo o vzájemnou výpomoc při výpadku schopností vzdušných sil jednoho státu. Smlouva o společné ochraně vzdušného prostoru mezi ČR a Slovenskem tedy řeší situace, které nelze zajistit v rámci systému protivzdušné obrany NATO. Podobná smlouva byla uzavřena pouze s USA v roce 2002 při konání summitu NATO v Praze, kdy mohly vzdušné síly USA v případě potřeby zasáhnout nad územím ČR. Slovenské stíhací letectvo má ve výzbroji ruské bojové letouny MiG-29 a vyjednává se Švédskem o koupi nebo leasingu Gripenů, AČR stíhačky JAS-39 Gripen používá.¹²³

K setkání ministrů obrany zemí NATO došlo poprvé po nástupu nové americké administrativy v únoru 2017. Ministr obrany USA James Mattis potvrdil, že USA považují NATO nejen za nepostradatelný nástroj k zajištění obrany Evropy a Severní Ameriky, ale za nejúspěšnější alianci v historii. Silné a jednotné NATO vyžaduje vyšší výdaje na obranu. Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg připomněl závazek ze summitu ve Walesu na zvýšení národních obranných rozpočtů zemí NATO na 2 % HDP do roku 2025 (obrný rozpočet ČR roste od roku 2015 zhruba o 10 % ročně). Na tomto setkání bylo projednáno posilování kolektivní obrany východního křídla NATO (Pobaltí, Polsko). Vojáci AČR se v roce 2018 zapojí do německého uskupení v Litvě, kde od ledna do března roku 2017 má ČR v rámci společné výcvikové iniciativy Visegrádské skupiny zhruba 150 vojáků. Začne také intenzivní spolupráce mezi českou 4. brigádou rychlého nasazení a německou 10. obrněnou divizí (společný výcvik, sdílení zkušeností). V italské Neapoli vznikne regionální centrum pro jih v rámci Velitelské struktury NATO (analýza a vyhodnocování hrozeb z jihu, koordinace aliančních aktivit v jižní oblasti).¹²⁴

5.2 Diskuse motivů a rizik společné armády EU

Pro společnou evropskou armádu se, kromě Jean-Clauda Junckera (viz kapitola 4.2) a dvou německých političek – ministryně obrany Ursuly von der Leyenové a kancléřky Angely Merkelové, vyslovil také prezident České republiky Miloš Zeman.

---

¹²³ *Česko a Slovensko si budou pomáhat při ochraně nebe* [online]. Praha : EU-Media, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://euractiv.cz/clanky/budoucnost-eu/spolecna-evropska-armada-mnohopovyku-pro-nic-rikaji-analytici/>>.

¹²⁴ MEDEK, P. *Jednání ministrů obrany NATO v Bruselu* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/jednani-ministru-obrany-nato-v-bruselu-130690/>>.

Zeman spojuje toto téma s potřebou omezovat migraci do Evropy a s otázkou ochrany hranic. Zeman se snaží tuto ideu prosazovat již velmi dlouho. K prezidentovi se připojil v tomto názoru i premiér Sobotka, který prohlásil, že se dlouhodobě bez společné armády EU neobejde, a to mimo jiné s ohledem na ochranu vnější evropské hranice. Přitom je podle Sobotky nutné nezpochybňovat vztahy s USA¹²⁵. Proti těmto hlasům se postavili někteří představitelé české opoziční pravice, zejména ODS, kteří trvají na rozvíjení spolupráce s NATO a struktury evropské vojenské součinnosti považují za nadbytečné.

Lukáš Visingr, který je vojenským publicistou a analytikem, se nijak netají svou nedůvěrou k myšlence společné evropské armády. Konstatoval, že zatím podle jeho názoru nikdo nepředložil opravdu dobrý odborný návrh, který by konkrétně představil praktickou realizaci systému společné obrany EU. Visingr dále upozornil nejen na chybějící vůli velmocí, ale také na četnost technických obtíží. Jako problematické se podle jeho mínění jeví reálné uskutečnění mezinárodních misí a úsilí o vytvoření trvalejší dvou nebo vícestranné obranné kooperace. Visingr se rovněž vyjádřil, že „*koncept takzvaných Battlegroups je víceméně na úrovni sil rychlé reakce NATO, hodí se pro rychlou humanitární či protiteroristickou operaci, ale určitě ne do velkého konvenčního konfliktu.*“¹²⁶ Umí si však představit, že by se Evropská unie dělila o obří transportní letouny, jež v současné době do značné míry postrádá.

Visinger také řekl, že by přese všechno mohla být společná evropská armáda vybudována, ale pouze za extrémní situace, za níž považuje okolnosti, kdy by Evropa musela čelit opravdu značnému, existenci ohrožujícímu válečnému konfliktu.

Tak jako Visinger, tak i František Šulc, který je publicistou a bývalým šéfporadcem bývalého ministra obrany Alexandra Vondry, se domnívá, že jediným smyslem by mohlo být sdílení kapacit, neboť pro menší a střední státy, mezi které se řadí i naše republika, se jejich udržování jeví jako neúčinné nebo příliš nákladné. Jako příklad uvedl provozování obřích transportních letadel.¹²⁷

Problém v této souvislosti může představovat zejména skutečnost, že jednotlivé členské státy EU je obtížné vzájemně srovnávat. Pokud si vezmeme jako příklad Francii

---

¹²⁵ KOPECKÝ, J. *Bez společné evropské armády se neobejdeme, řekl velvyslancům Sobotka* [online]. Praha : MAFRA, 2016 [cit. 201-01-12]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/bez-spolecne-evropske-armady-se-neobejdeme-rekl-velvyslancum-sobotka-1kl-/domaci.aspx?c=A160822_092756_domaci_kop>.

¹²⁶ WIRNITZER, J. *Ožije sen o armádě EU? Překážek je příliš, míní generálové i odborníci* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/prezident-zeman-a-experti-o-evropske-armade-fe6-/domaci.aspx?c=A150904_153535_domaci_jw>.

¹²⁷ WIRNITZER, J. *Ožije sen o armádě EU? Překážek je příliš, míní generálové i odborníci* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/prezident-zeman-a-experti-o-evropske-armade-fe6-/domaci.aspx?c=A150904_153535_domaci_jw>.

se Slovinskem, ukáže se toto problematické srovnání zcela zřetelně. Tyto země odlišuje nejen naprosto rozdílná ekonomická situace, ale také mnoho dalšího: vojenská a technologická vyspělost země, politické poměry a rozvoj občanské společnosti, samotná bezpečnostní situace apod. Každá ze zemí má jiné kapacity armádního vybavení, dostupných lidských sil, apod. Pochopitelně to je jen příklad, podobné odlišnosti se týkají dalších 28 (či bez Británie 27) zemí EU.

Z toho lze snadno odvodit, že držení vševojskových armád evropských zemí jednotlivé země stojí mnoho financí. Od doby ekonomické krize je možné pozorovat zřetelnou potíž jednotlivých evropských zemí financovat své vlastní ozbrojené síly. Týká se to zejména menších států, zatímco ty větší země mají tradičně rozsáhlé a vyspělé národní armády a problémy s finančními zdroji jsou pro ně méně naléhavé. Zjevným racionálním odůvodněním existence společné armády je tedy schopnost evropského seskupení států vyřešit rovnoměrné rozložení a zajištění obrany Evropské unie. Určitou část těchto schopností si jednotlivé členské státy mohou nechat a takto je založit zejména na dobrovolnické službě. Obdobně, jako v bývalé Jugoslávii či USA, také v rámci Evropské unie může tato společná federální evropská armáda pokrývat celou EU. Každý stát by tak mohl získat nějakou část jednotek federální armády. Avšak tato možnost je velice problematická. Státy by totiž ztratily suverenitu vyčleněním hlavních částí ozbrojených sil mimo svůj dosah. Navíc jednotlivé státy EU a jejich vlády mají odlišné názory na tuto problematiku.¹²⁸ Dalším problémem jsou majetkové záležitosti a celá řada dalších problémů, které otázku společné armády EU jen odsunují.

Je nicméně možné a pravděpodobné, že se v blízké budoucnosti nepodaří dosáhnout vzniku plnohodnotné společné evropské armády jako struktury, která by byla řízena jako jeden celek orgány EU. Je ovšem možné využít koncept strukturované spolupráce, který je ustanoven v článku 42 Lisabonské smlouvy a který předpokládá, že se členské státy, které disponují vojenskými schopnostmi vyšší úrovně a jež přijaly přísnější závazky ve vojenské oblasti se zřetelem na vedení náročných misí, spojí v rámci Unie do rámce strukturované spolupráce. Zřejmě proto nebude agendou nejbližších let společná obrana najednou všech 27 států, protože jen určitá část z nich na tuto oblast klade důraz. Vojenské akce většího rozsahu tak budou spíše doménou těch evropských států, které mají v takovém počínání tradici a zkušenosti. Na druhou stranu, podobně jako podmínky ke vstupu do eurozóny nutily zájemce o členství ke zlepšení regulace svých ekonomik,

---

¹²⁸ UHER, M. *NÁZOR: Federální armáda Evropské unie* [online]. Armádní noviny, 2014 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadninoviny.cz/nazor-federalni-armada-evropske-unie.html>>.

může fungovat možnost společné obrany jako podnět ke zdokonalování vojenských kapacit jednotlivých zemí EU.¹²⁹

---

¹²⁹ GRANT, C. *Is Europe doomed to fail as a power?* [online]. London : Centre for European Reform, 2009 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z WWW: <https://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/essay_905-1273.pdf>.

ZÁVĚR

Tématem této závěrečné práce byla problematika armády Evropské unie. Hlavním cílem bakalářské práce byla celková analýza problematiky týkající se možnosti vytvoření společné evropské armády. Vedlejším cílem bakalářské práce bylo analyzovat současnou spolupráci členských států EU v oblasti bezpečnostní politiky se zaměřením na NATO.

Názory na vytvoření společné evropské armády se různí. Existují významné osobnosti i politická seskupení, které se snaží ideu takové armády prosadit, ale jsou zde také důležité politické síly a osobnosti, kteří s danou myšlenkou z odůvodněných motivů nesouhlasí.

Pro společnou armádu EU hovoří kontinuální podpora a prohlubování obranné integrace ze strany některých členských států, ale také podpora z pohledu institucí EU pro rozvoj evropských vojenských kapacit. Evropské státy stále participují na některých nástrojích a institutech obranné integrace (EU Battle Groups, EDA, EUISS, Satcen, a další), spolupracují také v některých nadnárodních vojenských platformách (např. Eurocorps). Státy také podporují nástroje Lisabonské smlouvy, které měly za cíl obrannou integraci dále prohlubovat. Státy jsou dále ochotny zapojovat se od společných unijních misí i do misí NATO a nasazují do nich své ozbrojené síly. Dá se říci, že většina evropských států vnímá podobně i vnější hrozby pro EU nebo pro jednotlivé členské státy. EU kontinuálně vyvíjí svou strategickou kulturu prostřednictvím bezpečnostních strategií, jejichž cílem je identifikovat společné hrozby, posilovat roli EU v pozici globálního aktéra a povýšit unijní zájem nad partikulární národní zájmy.

Postoje států k myšlence nadnárodní integrace svých ozbrojených sil vycházejí z historických, bezpečnostních a obranných východisek a specifického vývoje každého analyzovaného státu. Podstatná výhrada k společné armádě se opírá o obavy z ohrožení národních zájmů, ze ztráty vlivu dané země v bezpečnostní a obranné oblasti a ztráty kontroly a dohledu nad nasazováním vlastních ozbrojených sil. Řada aktérů je přesvědčena, že v oblasti bezpečnostní politiky by se země Evropské unie měly spoléhat především na NATO. Jako velmi nebezpečné se podle jejich názorů jeví možné oslabení vazeb se Severoatlantickou aliancí, které by mohlo způsobit zhoršení bezpečnosti členských zemí. Objevují se také názory, že je nad síly EU takovouto armádu vůbec vytvořit. V případě nebezpečí je potřebné rychle na nastalou situaci reagovat, to však nejspíš vzhledem k nutnosti souhlasu všech členských zemí nebude možné. Pro takové rozhodnutí by bylo

nezbytné uskutečnit mnoho vyjednávání, která by měla nevyhnutelně mít za následek jeho oddálení a tím vážné omezení akceschopnosti.

V práci se pozornost zaměřila také na další rizika společné armády EU, kterých je poměrně mnoho a zdá se, že některá z nich jsou nepřekonatelná. Například jednotlivé členské země jsou odlišně vyspělé, mají jiný počet obyvatel, jiné ekonomické a armádní možnosti, vybavení, zkušenosti apod. Členské země EU se nemohou dohodnout na mnohých skutečnostech a pochopitelně to nedokážou ani v rámci otázky společné armády EU. Současným naléhavým problémem je velký počet přistěhovalců a uprchlíků ze Sýrie, Afghánistánu a dalších zemí. Projevují se obtíže veřejné správy i armádních struktur některých jižních států tuto problematiku zvládat a efektivně řešit. Na úrovni států i na rovině celé Evropské unie chybí ucelená strategie, postup a konkrétní plány na řešení takového problému. Jak se ukazuje, ani v této otázce se nedokážou politici jednotlivých členských států shodnout. Jedni chtějí uprchlíky přijímat, jiní poskytovat finanční zdroje a další se k tomu staví odmítavě. Otázkou také je, zda a jakým způsobem by se do řešení problému migrace a ochrany vnějších hranic Unie měla zapojit právě společná armáda, zda by takové zapojení bylo efektivní a zda by nevyvolalo ještě více problémů, než je tomu v současnosti.

Hrozbou v případě vytvoření společné evropské armády je stále probíhající ekonomická krize, která má závažný dopad rovněž na armády všech členských zemí. Ve většině zemí zatím dochází více či méně ke snižování počtu vojáků a techniky, což je provázeno snižováním výdajů na obranné účely.

Samotná EU v post-lisabonském období posílila obrannou integraci pomocí nových nástrojů a v prostředí evropských institucí je nastaven pozitivní směr k prohlubování obranné integrace a budování dalších kapacit. Evropské instituce jednájí v dalších krocích obranné integrace převážně v obecné shodě a identifikují společné cíle a priority za podpory nástrojů a možností, daných Lisabonskou smlouvou. Některé analyzované politické frakce EP již dokonce vytvořily samostatné podklady pro hlubší obrannou integraci a tyto podklady představují velmi progresivní přístup k další obranné integraci. Celkově tak mezi institucemi EU převládá pozitivní stanovisko k dalším integračním krokům.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
2. BŘICHÁČEK, T., et al. *Evropská unie v pasti centralizace*. 1. vyd. Praha : Institut Václava Klause, 2015. 115 s. ISBN 978-80-87806-51-7.
3. EECKHOUT, P. *External relations of the European Union: legal and constitutional foundations*. Oxford : Oxford University Press, 2004. 490 s. ISBN 0-19925165-7.
4. EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2011. 216 s. ISBN 978-80-246-1956-9.
5. FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN H0-7325-015-2 061.
6. GEISLEROVÁ, E., et al. *Mít přehled: „Průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR“* Praha : Národní institut pro další vzdělávání, 2012. 241 s. ISBN 978-80-874-4902-8.
7. HAD, M., PIKNA, B. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001. 86 s. ISBN 80-86345-06-8.
8. KALÍNSKÁ, E., et al. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha : Grada, 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
9. KRÁLÍČEK, V., et al. *Vnější a vnitřní kontrola z pohledu managementu*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2014. 232 s. ISBN 978-80-7478-557-3.
10. KROUPA, J. *Politologie nejen pro právníky*. Praha : Wolters Kluwer, 2012. 180 s. ISBN 978-80-7357-943-2.
11. PELTRÁM, A., et al. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 143 s. ISBN 978-80-247-2849-0.
12. REGELSBERGER E. Die Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik der EU – Das Regelwerk im Praxistest. In *Kollektive Aussenpolitik - die Europäische Union als internationaler Akteur*. Baden-Baden : Nomos, 2007. 128 s. ISBN 978-3-8329-2910-7.
13. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 184 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
14. REINER, R. *The Politics of the Police*. New York : Oxford University Press, 2000. 319 s. ISBN 9780199283392.

15. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu.* Úřední věstník L 309, 25. 11. 2005. 42 s. [cit. 2017-01-13].
16. SMOLÍK, J. *Úvod do studia mezinárodních vztahů.* 1. vyd. Praha : Grada, 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5131-3.
17. ŠTĚRBOVÁ, L., et al. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století.* 1. vyd. Praha : Grada, 2013. 368 s. ISBN 978-80-247-4694-4.
18. TŮMA, M., et al. *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2009).* Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2009. 231 s. ISBN 978-80-7278-522-3.
19. WEISS, T. *Role policie a armády v Evropské unii: analýza evropské a národní úrovně s využitím případové studie České republiky.* 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Karolinum Press, 2014. 264 s. ISBN 978-80-246-2388-7.
20. ZAHRADNÍK, P. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence.* 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 359 s. ISBN 80-7179-472-4.

Odborné časopisy

1. KUBEŠA, M. Evropská armáda – utopie nebo reálná budoucnost? ... aneb společné ozbrojené síly EU „jinak“. In *Vojenské rozhledy* [online]. Brno : Univerzita obrany, 2013. č. 2 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1210-3292. Dostupné z WWW: <<http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/evropska-armada-utopie-nebo-realna-budoucnost-aneb-spolecne-ozbrojene-sily-eu-jinak>>.
2. MANNERS, I. Normative Power Europe. A Contradiction in Terms? *Journal of Common Market Studies*, 2002. č. 2, s. 235–58.

Elektronické zdroje

1. *Agentury a ostatní subjekty EU* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW <http://europa.eu/about-eu/agencies/index_cs.htm/>.
2. BARCIKOWSKA, A. *EU Battlegroups – ready to go?* [online]. Brussels : European Union Institute for Security Studies, 2013 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z WWW: <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/Brief_40_EU_Battlegroups.pdf>.
3. BHALAHUŠIAK, I. *Instituce EU* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

4. *Conclusions of the Presidency* [online]. Brusel : Evropský parlament, 1999 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/summits/kol1_en.htm>.
5. *Česko a Slovensko si budou pomáhat při ochraně nebe* [online]. Praha : EU-Media, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://euractiv.cz/clanky/budoucnost-eu/spolecna-evropska-armada-mnoho-povyku-pro-nic-rikaji-analytici/>>.
6. *Defence Expenditures of NATO Countries (2009-2016)* [online]. NATO, 2016 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160704_160704-pr2016-116.pdf>.
7. *EU Newsletter č. 14: 8. – 14. března 2015. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Evropská armáda* [online]. Praha : Evropský parlament mládeže v ČR, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://eyp.cz/ue/files/2015/02/EU-Newsletter_unor_61.pdf>.
8. *EU posílí svoji obranu a bezpečnost* [online]. Praha : ČTK, 2016 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/420674-eu-posili-svoji-obranu-a-bezpecnost.html>>.
9. *Evropská služba pro vnější činnost* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06] Dostupné z WWW: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eeas/index_cs.htm>.
10. *Evropská unie* [online]. Brusel : Evropská unie, 2011 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm>.
11. *Evropská unie a NATO* [online]. Praha : EU-Media, 2006 [cit. 2016-12-24]. Dostupné z WWW: <<http://euractiv.cz/factsheet/vnitro-a-spravedlnost/evropska-unie-a-nato/>>.
12. *Evropská unie. Souhrnná zpráva o činnosti Evropské unie* [online]. Brusel : Úřad pro publikace EU, 2012 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/generalreport/index_cs.htm>.
13. *Evropská unie: Institucionální orgány* [online]. Brusel : Evropská unie, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/interinstitutional-bodies/index_cs.htm>.
14. *Evropské obranné společenství* [online]. 2016 [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <<https://leporelo.info/evropske-obranne-spolecenstvi>>.

15. *German Chancellor Favors Creation of European Army* [online]. Deutsche Welle, 2007, 23.03.2007 [cit. 2016-12-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.dw.com/en/german-chancellor-favors-creation-of-european-army/a-2415318>>.
16. GRANT, C. *Is Europe doomed to fail as a power?* [online]. London : Centre for European Reform, 2009 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z WWW: <https://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/essay_905-1273.pdf>.
17. HOKOVSKÝ, R. *Migrační krize v číslech* [online]. Praha : Evropské hodnoty, 2016 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/02/TK_migrace_datasheets.pdf>.
18. HUSTÁK, Z. *Nová směrnice o prání peněz – registr konečných vlastníků a další změny* [online]. Praha : Epravo, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-prani-penez-registr-konecnych-vlastniku-a-dalsi-zmeny-97327.html>>.
19. CHURCHILL, W. *Address given by Winston Churchill to the Council of Europe* [online]. Strasbourg : CVCE, 2013 [cit. 2016-012-26]. Dostupné z WWW: <http://www.cvce.eu/content/publication/1997/10/13/ed9e513b-af3b-47a0-b03c-8335a7aa237d/publishable_en.pdf>.
20. JANDA, J. *Proč je evropská armáda iluzí* [online]. Praha : Economia, 2014 [cit. 2016-02-11]. ISSN 1213-7693. Dostupné z WWW: <<http://janda.blog.ihned.cz/c1-62061770-proc-je-evropska-armada-iluzi>>.
21. *Juncker: Společná evropská armáda? Ano, ukážeme Rusku, že nežertujeme* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/juncker-se-vyslovil-pro-spolecnou-evropskou-armadu-f9d-/zpravy-svet.aspx?c=A150308_093425_ln_zahranici_sho>.
22. KEOHANE, D., VALASEK, T. *Willing and able? EU defence in 2020* [online]. London : Centre for European Reform, 2006 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <https://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/e_2020_844-1362.pdf>.
23. *Konsolidované znění smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník Evropské unie*. [online]. Brusel : Evropská unie, 2010, 30.3.2010. C 83/15 [cit. 2016-02-06].

- Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf>.
24. KOPECKÝ, J. *Bez společné evropské armády se neobejdeme, řekl velvyslancům Sobotka* [online]. Praha : MAFRA, 2016 [cit. 201-01-12]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/bez-spolecne-evropske-armady-se-neobejdeme-rekl-velvyslancum-sobotka-1kl-/domaci.aspx?c=A160822_092756_domaci_kop>.
  25. KUBÁTOVÁ, E. *Čeští politici váhají, zda vytvářet armádu EU. Stačí jim NATO* [online]. Praha : EU-Media, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/spolecna-armada-eu-je-chimera-eurofederalistu-012519>>.
  26. LÉBR, T. *Švédsko a Finsko nevěří evropské obraně, spojit se chtějí s Brity* [online]. Praha : MAFRA, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/svedsko-finsko-obrana-0uq-/zahranicni.aspx?c=A170209_121642_zahranicni_bur>.
  27. LEGRAND, J., KRUIS, R. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.
  28. MACEK, L. *Vystoupení z EU* [online]. 2008 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://lisabonskasmlouva.webnode.cz/vystoupeni-z-eu2/>>.
  29. MCELROY, D. *Europe needs its own defence force,' says man tipped to be new EU foreign policy chief* [online]. The Telegraph, 2013, 12. 10. 2013 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/poland/10378072/Europe-needs-its-own-defence-force-says-man-tipped-to-be-new-EU-foreign-policy-chief>>.
  30. MEDEK, P. *Jednání ministrů obrany NATO v Bruselu* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/jednani-ministru-obrany-nato-v-bruselu-130690/>>.
  31. *Ministři obrany a zahraničí EU jednali v Bruselu* [online], Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministri-obrany-a-zahranici-eu-jednali-v-bruselu-131078/>>.

32. *NATO not amused by EU plan to create separate army* [online]. Moskva : Russia Today, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.rt.com/news/239769-nato-eu-army-duplication/>>.
33. NOVÁK, M. *Společná evropská armáda – možnosti a překážky realizace* [online]. ESJnews.com, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.esjnews.com/cs/spolecna-evropska-armada-vice-otazek-neznavrhu>>.
34. *Očekávané události v březnu 2017* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/tiskove-zpravy/10-02-17:-ocekavane-udalosti-ve-dnech-10--az-19--brezna-2017-131274/>>.
35. *Outcome of the Council Meeting* [online]. Brusel : Evropská rada, 2015 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2015/05/st08966_en15_pdf/>.
36. OWEN, R. *Interview detail* [online]. Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, 2009, 15.11.2009 [cit. 2016-12-25]. Dostupné z WWW: <http://www.esteri.it/mae/en/sala_stamp/archivionotizie/interviste/2009/11/20091116_postlisbonatimesonline.html>.
37. POP, V. *Sweden seeks scrutiny of EU battle groups* [online]. Brussels : EU Observer, 2009 [cit. 2017-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://euobserver.com/9/28627>>.
38. *Premiér bude v Bruselu jednat o posílení obrany* [online]. OUR MEDIA, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Premier-bude-v-Bruselu-jednat-o-hospodarskych-otazkach-posileni-obrany-a-rozhodovat-o-novem-predsedovi-Evropske-rady-478738>>.
39. *Pustí se Británie do obchodní války?* [online]. Praha : ČTK, 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/pusti-se-britanie-do-obchodni-valky-s-eu-mayova-podle-medii-vyzve-k-tvrdemu-brexitu-ge0-/zpravy-svet.aspx?c=A170115_200943_In_zahranici_ele>.
40. *Shaping of a Common Security and Defence Policy* [online]. Brusel : EEAS, 8. 7. 2016 [cit. 2016-12-26]. Dostupné z WWW: <https://eeas.europa.eu/topics/common-security-and-defence-policy-csdp/5388/shaping-of-a-common-security-and-defence-policy_en>.

41. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.* [online]. Brusel : Evropská unie, 2015 [cit. 2016-12-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>>.
42. *Sněmovna lordů začala projednávat zákon o brexitu* [online]. Praha : ČTK, 2017. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/snemovna-lordu-zacala-projednavat-navrh-zakona-o-brexitu-mayova-prosi-o-rychlost-gim-/zpravy-svet.aspx?c=A170220_204834_ln_zahranici_ele>.
43. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.1.2.html>.
44. *Společná bezpečnostní a obranná politika* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2016 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/vnejsi_vztahy_eu/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_bezpecnostni_a_obranna_politika.html>.
45. *Společný postoj Rady EU 2009/615/SZBP* [online]. Brusel : Evropská unie, 2009 [cit. 2016-12-31], Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2009%3A210%3ATOC>>.
46. ŠVARC, P. *Evropská obranná agentura* [online]. Praha : Ministerstvo obrany České republiky, 2016 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=7846>>.
47. UHER, M. *Názor: Federální armáda Evropské unie* [online]. Armádní noviny, 2014 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadninoviny.cz/nazor-federalni-armada-evropske-unie.html>>.
48. *Úřad pro výběr personálu evropských společenství* [online]. 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.eu.euweb.cz/eu.php?id=institute/urad_pro_vyber_personalu_evropskych_spolecenstvi>.
49. *Ve výdajích na obranu musí spojenci zrychlit, vyzval šéf NATO* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/staty-nato-musi-zrychlit-vydajich-na-obranu-fzh-/zpr_nato.aspx?c=A150622_181254_zpr_nato_inc>.

50. VONDRA, A. *Česká republika ve Společné bezpečnostní a obranné politice* [online]. Praha : CEVRO Institut, 2015 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z WWW: <[http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/PCTR/Publikace/2015/policy%20paper%20C4%8CR%20ve%20SBOP%20EU%20\(web\).pdf](http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/PCTR/Publikace/2015/policy%20paper%20C4%8CR%20ve%20SBOP%20EU%20(web).pdf)>.
51. WEISS, T., KOMÍNKOVÁ, M. *Bezpečnostní a obranná politika* [online]. Praha : Vláda ČR, 2016 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/>>.
52. WIRNITZER, J. *Ožije sen o armádě EU? Překážek je příliš, míní generálové i odborníci* [online]. Praha : MAFRA, 2015 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/prezident-zeman-a-experti-o-evropske-armade-fe6-domaci.aspx?c=A150904_153535_domaci_jw>.
53. *Zahraniční politika, cíle, nástroje a dosažené výsledky* [online]. Brusel : Evropský parlament, 2015 [cit. 2016-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_6.1.1.pdf>.

SEZNAM ZKRATEK

CERT	Skupina pro reakci na počítačové hrozby
CIVCOM	Výbor pro civilní aspekty řešení krizí
COPS	Politický a bezpečnostní výbor
COREPER	Výbor stálých zástupců
ČR	Česká republika
EBOP	Evropská bezpečnostní a obraná politika
EDA	Agentura EU
ESVČ	Evropská služba pro vnější činnost
EU	Evropská unie
EUFOR	Vojenská mise v Bosně a Hercegovině
EUMC	Vojenský výbor Evropské unie
EUR	Euro
HDP	Hrubý domácí produkt
NATO	Severoatlantická aliance
OSN	Organizace spojených národů
SBOP	Společná bezpečnostní a obranná politika
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
USA	Spojené státy americké

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Silné a slabé stránky společné armády EU.....	45
Tabulka 2: Výdaje na obranu jednotlivých zemí NATO v procentech hrubého domácího produktu	49
Tabulka 3: Příležitosti a hrozby společné armády EU.....	50
Tabulka 4: Počet vojáků NATO v tisících.....	51

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vojenské výdaje (mil. USD) a vojenská síla EU (mil. osob) v letech 1990-2013.....	48
Graf 2: Výdaje na obranu (podíl HDP) za rok 2016.....	52